

KOMISIJOS SPRENDIMAS

2012 m. birželio 12 d.

dėl Valstybės pagalbos SA.21918 (C 17/07) (ex NN 17/07), kurią suteikė Prancūzija – Reguluojami elektros energijos tarifai Prancūzijoje

(pranešta dokumentu Nr. C(2012) 2559)

(Tekstas autentiškas tik prancūzų kalba)

(Tekstas svarbus EEE)

(2012/C 398/05)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 108 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą ⁽¹⁾,

atsižvelgdama į Europos ekonominės erdvės susitarimą, ypač į jo 62 straipsnio 1 dalies a punktą,

paprašiusi suinteresuotąsias šalis pateikti pastabas pagal nurodytus straipsnius ⁽²⁾ ir atsižvelgdama į šias pastabas,

kadangi:

I. PROCEDŪRA

- (1) 2007 m. birželio 13 d. rašte Komisija informavo Prancūziją apie sprendimą pradėti oficialią tyrimo procedūrą, numatytą EB sutarties 88 straipsnio 2 dalyje, dėl „reguliuojamų elektros energijos pardavimo tarifų“ (toliau – standartiniai tarifai) ir dėl „reguliuojamų laikinų prisitaikymo prie rinkos tarifų“ (toliau – grįžimo tarifai) sudedamųjų dalių, vadinamų „geltonaisiais“ ir „žaliaisiais“ tarifais, taikymo po 2004 m. liepos 1 dienos ne namų ūkio vartotojams, nepriklausantiems mažųjų įmonių kategorijai. Ši procedūra netaikoma taisyklėms ir tarifams („mėlyniesiems“ tarifams), taikytiniems namų ūkio vartotojams ir mažosioms įmonėms.
- (2) Komisijos sprendimas pradėti oficialią tyrimo procedūrą paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ⁽³⁾. Komisija paprašė suinteresuotąsias šalis pateikti pastabas dėl nagrinėjamos pagalbos.
- (3) Komisija gavo suinteresuotųjų šalių pastabas šiuo klausimu. Ji pastabas perdavė Prancūzijai ir suteikė jai galimybę jas pakomentuoti. Komisija Prancūzijos pastabas gavo 2008 m. sausio 31 d. rašte.

⁽¹⁾ Nuo 2009 m. gruodžio 1 d. EB sutarties 87 ir 88 straipsniai tapo atitinkamai Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 107 ir 108 straipsniais. Abiejų straipsnių nuostatos iš esmės sutampa su ankstesnių straipsnių nuostatomis. Nuorodos į SESV 107 ir 108 straipsnius šiame sprendime prireikus suprantamos kaip nuorodos į EB sutarties 87 ir 88 straipsnius. SESV taip pat padaryta terminijos pakeitimų, pavyzdžiui, terminas „Bendrija“ pakeistas terminu „Sąjunga“, „bendroji rinka“ – „vidaus rinka“, o „Pirmosios instancijos teismas“ – „Bendrojo Teismo“. Šiame sprendime naudojama SESV terminija.

⁽²⁾ OL C 164, 2007 7 18, p. 9, ir OL C 96, 2009 4 25, p. 18.

⁽³⁾ OL C 164, 2007 7 18, p. 9.

- (4) Komisija, tirdama minėtas priemones, susipažino su 2008 m. rugpjūčio 4 d. Įstatymo Nr. 2008-776 ⁽⁴⁾, įsigaliojusio 2008 m. rugpjūčio 6 d., 166 straipsniu. Šia priemone buvo iš dalies pakeistas 2004 m. rugpjūčio 9 d. iš dalies pakeisto Įstatymo Nr. 2004-803 ⁽⁵⁾ 30-1 straipsnis, pagal kurį buvo pradėta taikyti grįžimo tarifų sistema.

- (5) 2009 m. kovo 10 d. rašte Komisija informavo Prancūziją apie savo sprendimą išplėsti oficialios tyrimo procedūros taikymo sritį ⁽⁶⁾ ir į ją įtraukti grįžimo tarifų sistemą, iš dalies pakeistą Įstatymo Nr. 2008-776 166 straipsniu. Komisija laikėsi nuomonės, kad grįžimo tarifų sistema ir jos „žaliosios“ ir „geltonosios“ sudedamosios dalys, iš dalies pakeistos Įstatymo Nr. 2008-776 166 straipsniu, tebebuvo valstybės pagalba galutiniams ne namų ūkio vartotojams, kurie nėra mažosios įmonės, kaip tai buvo ir prieš padarant dalinį pakeitimą.

- (6) Prancūzija pastabas dėl procedūros išplėtimo išdėstė 2009 m. balandžio 16 d. rašte, o vėliau 2009 m. spalio 21 d. rašte pakomentavo trečiųjų šalių pateiktas pastabas.

- (7) 2009 m. rugsėjo 15 d. Prancūzijos ministras pirmininkas už konkurenciją ir energetiką atsakingus Komisijos narius informavo apie išsipareigojimus, kuriuos Prancūzija buvo pasirengusi prisiimti, atsižvelgdama į šią procedūrą. Atsakingi Komisijos nariai atsakymą pateikė tos pačios dienos rašte.

- (8) 2012 m. sausio 12 d. Prancūzijos ministras pirmininkas už konkurenciją ir energetiką atsakingus Komisijos narius informavo apie papildomus išsipareigojimus, kuriuos Prancūzija buvo pasirengusi prisiimti, atsižvelgdama į šią procedūrą. Atsakingi Komisijos nariai atsakymą pateikė tos pačios dienos rašte.

II. IŠSAMUS PAGALBOS APIBŪDINIMAS

- (9) Šiame skirsnyje apibūdinamos įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatos, taikytinos šioje procedūroje nagrinėjamos abiem reguliuojamų tarifų sistemoms, jų finansavimo būdas ir tarifų pokyčiai, palyginti su orientacinėmis rinkos kainomis. Po to šie pokyčiai įvertinami atsižvelgiant į konkrečias Prancūzijos elektros energijos rinkos sąlygas ir į struktūrines reformas, pradėtas taikyti, siekiant ją padaryti konkurencingesnę.

⁽⁴⁾ Prancūzijos Respublikos oficialusis leidinys (JORF) Nr. 181, 2008 8 5, p. 12471.

⁽⁵⁾ 2004 m. rugpjūčio 11 d. JORF Nr. 181, p. 14256.

⁽⁶⁾ OL C 96, 2009 4 25, p. 18.

- (10) Šiame sprendime apibūdinami esminiai šioje procedūroje nagrinėjamų tarifinių priemonių aspektai. Smulki informacija ir nuorodos į juos reglamentuojančių teisės aktų paskelbimo duomenis pateikiamos sprendime pradėti oficialią nagrinėjimo procedūrą ir sprendime pratęsti šią procedūrą.
- Įstatymų nuostatos, kurios Prancūzijoje taikytinos reguliuojamiems elektros energijos pardavimo tarifams ir vartotojų teisei pasirinkti tiekėją*
- (11) Elektros energijos sektoriaus veikimas Prancūzijoje reglamentuojamas 2000 m. vasario 10 d. Įstatymu Nr. 2000-108 dėl elektros energijos tiekimo viešosios paslaugos modernizavimo ir vystymo ⁽¹⁾.
- (12) Prancūzijoje galutiniai elektros energijos vartotojai elektros energijos gali įsigyti iš dviejų pagrindinių šaltinių – „laisvosios rinkos“ ir „reguliuojamos rinkos“.
- (13) Iki 2007 m. liepos 1 d. vienu metu egzistavo dvi galutinių vartotojų kategorijos: vartotojai, kurie turi teisę sudaryti elektros energijos tiekimo sutartį su pasirinktu tiekėju laisvai nustatyta kaina, ir vartotojai, kurie tokios teisės neturi. Pagal 2003 m. liepos 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/54/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinančią Direktyvą 96/92/EB ⁽²⁾, visi ne namų ūkio vartotojai tokią teisę turi nuo 2004 m. liepos 1 d. ⁽³⁾, o visi namų ūkio vartotojai – nuo 2007 m. liepos 1 d.
- (14) Prancūzijoje kiekvienas vartotojas, turintis teisę su pasirinktu tiekėju sudaryti elektros energijos tiekimo laisvai nustatyta kaina vartojimo objektui sutartį, gali savo nuožiūra spręsti, ar pasinaudoti tokia teise, nepriklausomai nuo to, ar tiekėjas yra Prancūzijos rinkos senbuvis, joje veikęs dar prieš jos liberalizavimą. Laisvoji rinka yra aktuali teisę pasirinkti tiekėją turintiems vartotojams, pasinaudojusiems tokia teise. Laisvojoje rinkoje galutinę kainą už suvartotą elektros energiją sudaro tiekimo ir tinklo elementai. Tiekėjui skirta tiekimo dalis yra laisvų vartotojo ir tiekėjo derybų rezultatas ir atitinka tiekėjo patirtas tiekimo, komercializacijos sąnaudas bei pelno maržą. Tinklo dalis atitinka elektros energijos perdavimo ir tinklo naudojimo mokesčius (viešųjų elektros energijos tinklų naudojimo tarifas, pranc. *Tarif d'Utilisation des Réseaux Publics d'Électricité*; toliau – TURPE). Tinklo dalies dydis yra reguliuojamas valstybės ir pervedamas elektros energijos perdavimo bei paskirstymo tinklų operatoriams.
- (15) Reguluojama rinka yra aktuali teisę pasirinkti tiekėją turintiems vartotojams, kurie nusprendė nepasinaudoti tokia teise. Reguluojamoje rinkoje galutiniai vartotojai gauna „viešąją elektros energijos tiekimo paslaugą“. Šios sistemos veikimas ir galimybė naudotis viešąja elektros energijos tiekimo paslauga reglamentuojamos Įstatymu Nr. 2000-108 dėl viešosios elektros energijos tiekimo paslaugos modernizavimo ir vystymo, ypač jo 2, 4 ir 22 straipsniais.
- (16) Reguluojamoje rinkoje galutiniai vartotojai elektros energiją perka iš valstybės paskirto tiekėjo reguliuojamomis kainomis, t. y. 1 konstatuojamoje dalyje minėtais standartiniais tarifais. Valstybė tiekėjus, kurie turi paskirstyti elektros energiją teikdami elektros energijos tiekimo viešąją paslaugą, skiria pagal geografines kompetencijos zonas. Maždaug 95 proc. Prancūzijos teritorijos elektrą tiekia „Electricité de France“ (toliau – EDF). Kiti tiekėjai paprastai vadinami nenacionalizuotais paskirstytojais arba vietos paskirstymo įmonėmis. EDF turi nuosavą elektros energijos gamybos šaką, o vietos paskirstymo įmonės elektrą dažniausiai gauna iš EDF reguliuojamomis kainomis, kurios vadinamos „elektros energijos perdavimo nenacionalizuotiems paskirstytojams tarifais“.
- Standartiniai tarifai*
- (17) 2005 m. liepos 13 d. Įstatymo Nr. 2005-781 dėl programos, kuria nustatomos energetikos politikos sritys kryptys ⁽⁴⁾, 66 straipsniu visiems vartotojams, turintiems teisę pasirinkti tiekėją, suteikta teisė elektros energija standartiniais tarifais aprūpinti kiekvieną esamą vartojimo objektą, dėl kurio vartotojas ar kitas asmuo šia teise nėra pasinaudojęs anksčiau.
- (18) Šiuo straipsniu vartotojams, turintiems teisę pasirinkti tiekėją, taip pat suteikta teisė elektros energija standartiniais tarifais aprūpinti naujus vartojimo objektus, su sąlyga, kad šie būtų prijungti prie elektros energijos paskirstymo arba perdavimo tinklų iki 2007 m. gruodžio 31 d.
- (19) 2007 m. data, iki kurios buvo galima pasinaudoti teise gauti elektros energijos tiekimą standartiniais tarifais prie elektros energijos paskirstymo ar perdavimo tinklų prijungtų naujų vartojimo objektų, buvo nukelta į 2010 m. liepos 1 d. Tiekti elektros energiją standartiniais tarifais vartotojams, kuriems turi teisę naudotis tokiais tarifais, privalo EDF ir vietos paskirstymo įmonės pagal geografinę zoną, kurioje yra vartojimo objektas.
- (20) Vėliau Įstatymo Nr. 2005-781 66 straipsnis buvo iš dalies pakeistas. Redakcijoje po pakeitimų, padarytų 2008 m. sausio 21 d. Įstatymu Nr. 2008-66 dėl elektros

⁽¹⁾ JORF Nr. 35, 2000 2 11, p. 2143. Šis įstatymas buvo kelis kartus iš dalies pakeistas, paskutinį kartą – 2007 m. kovo 5 d. Įstatymu Nr. 2007-290, kuriuo nustatoma vykdytina teisė į būstą ir įvairios socialinės sanglaudos priemonės (JORF Nr. 55, 2007 3 6, p. 4190).

⁽²⁾ OL L 176, 2003 7 15, p. 37. Ji yra pakeista Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/72/EB (OL L 211, 2009 8 14, p. 55).

⁽³⁾ Direktyvos 2003/54/EB 2 straipsnio 11 įtraukoje ne namų ūkio vartotojai apibrėžiami kaip fiziniai ar juridiniai asmenys, perkantys elektros energiją ne savo namų ūkio vartojimui. Ši apibrėžtis apima gamintojus ir didmeninius vartotojus.

⁽⁴⁾ JORF Nr. 163, 2005 7 14, p. 11570.

energijos ir gamtinių dujų reguliuojamų tarifų ⁽¹⁾, elektros energijos tiekimo standartiniais tarifais galimybė išplėsta:

- a) visiems galutiniams vartotojams – vartojimui objekte, dėl kurio nebuvo pasinaudota teise, nepriklausomai nuo to, ar tai būtų tas pats vartotojas, ar kitas asmuo;
- b) visiems namų ūkio vartotojams – vartojimui objekte, dėl kurio jie patys nepasinaudojo teise, su sąlyga, kad atitinkamą prašymą jie būtų pateikę iki 2010 m. liepos 1 d.;
- c) visiems namų ūkio vartotojams – vartojimui objekte, dėl kurio jie pasinaudojo teise prieš daugiau kaip šešis mėnesius, su sąlyga, kad atitinkamą prašymą jie būtų pateikę iki 2010 m. liepos 1 d.;
- d) visiems ne namų ūkio vartotojams, užsakantiems elektros energijos galią, lygią ar mažesnę kaip 36 kVA, – vartojimui objekte, dėl kurio jie patys nepasinaudojo teise, su sąlyga, kad atitinkamą prašymą jie būtų pateikę iki 2010 m. liepos 1 d.
- (21) Galiojančiose įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatose numatyta, kad standartiniai tarifai nustatomi pagal kategorijas, grindžiamas tiekimui būdingomis ypatybėmis, atsižvelgiant į tiekimo sąnaudas. Be to, sprendimus dėl standartinių tarifų kartu priima už ekonomiką ir energetiką atsakingi ministrai, remdamiesi Energijos reguliavimo komisijos (*Commission de régulation de l'énergie*, toliau – CRE) nuomone, pagrįsta techninių sąnaudų ir bendros operatorių apskaitos analize. Sprendimas dėl standartinių tarifų pokyčių priimamas kiekvienais metais ir turi atspindėti elektros energijos gamybos sąnaudas, kurias sudaro investicijų, gamybos parko eksploatavimo ir perdavimo bei paskirstymo tinklų, taip pat kuro sąnaudas. Elektros energijos tarifai turi atspindėti energijos gamybos ir jos pateikimo vartotojams sąnaudas.
- (22) Standartiniai tarifai yra integruotos kainos, kurias sudaro elektros energijos tiekimo kaina ir visos tiekimo bei tinklų naudojimo sąnaudos. Jie suskirstyti į segmentus pagal vartotojų kategorijas, į vadinamąsias „tarifų pasirinkimo galimybes“. Tarifų pasirinkimo galimybės priklauso nuo tokių parametrų kaip sujungimo galia, vartojimo trukmė arba vartotojo atjungimo galimybė. Tam tikriems vartotojams gali būti siūlomos kelios tarifų pasirinkimo galimybės, tada jie privalo pasirinkti vieną iš jų.
- (23) Tarifų pasirinkimo galimybės yra suskirstytos į tris dideles kategorijas: į vadinamuosius „mėlynuosius“, „geltonuosius“ ir „žaliuosius“ tarifus. 2009–2011 m. „geltonieji“ ir „žalieji“ tarifai atitinkamai buvo taikomi apie 300 000 ir 100 000 vartojimo objektų:

- „mėlynieji“ tarifai taikomi tiems vartojimo objektams, kurių užsakyta galia yra lygi arba mažesnė kaip 36 kVA. Šie tarifai, kurie šioje procedūroje nenagrinėjami, paprastai taikomi namų ūkio vartotojams ir smulkiems ne namų ūkio vartotojų objektams,
- „geltonieji“ tarifai taikomi vartojimo objektams, kurių užsakyta galia siekia 36–250 kVA. Šie tarifai paprastai taikomi vidutiniams ne namų ūkio vartojimo objektams,
- „žalieji“ tarifai taikomi vartojimo objektams, kurių užsakyta galia siekia daugiau kaip 250 kVA, ir objektams, kurie yra sujungti arba su paskirstymo tinklu, arba tiesiogiai su perdavimo tinklu. Šie tarifai paprastai taikomi stambiems ne namų ūkio vartotojų objektams ⁽²⁾.

Grįžimo tarifų taikymas

- (24) 2006 m. gruodžio 7 d. Įstatymo Nr. 2006-1537 dėl energetikos sektoriaus ⁽³⁾ 15 straipsnio V dalimi ir 16 straipsniu nustatius grįžimo tarifų sistemą ⁽⁴⁾, padėtis pasikeitė. Pagal šią sistemą galutiniams vartotojams, kurie elektros energiją perka laisvojoje rinkoje, tam tikromis sąlygomis leidžiama vėl naudotis reguliuojamomis kainomis.
- (25) Pagal pradinį grįžimo tarifų sistemos variantą, galiojusį 2004–2008 m., kiekvienam galutiniam vartotojui, kuris elektros energiją pirkė laisvojoje rinkoje, buvo leidžiama savo elektros energijos tiekėjui pateikti prašymą pakeisti nuostatą dėl tiekimo sutarties kainų ir taikyti valstybės nustatytą grįžimo tarifą dvejus metus nuo prašymo pateikimo dienos, nekeičiant kitų tiekimo sutarties nuostatų ⁽⁵⁾. Tam, kad galutiniam vartotojui galėtų būti taikomas grįžimo tarifas, šis vartotojas turi būti iki 2007 m. liepos 1 d. pateikęs savo tiekėjui prašymą raštu.
- (26) Be to, Įstatymo Nr. 2004-803 30-1 straipsnyje numatyta, kad grįžimo tarifas „automatiškai taikomas galiojančioms sutartims nuo prašymo pateikimo datos“ ir kad „jis taip pat taikomas sutartims, sudarytoms po to, kai buvo pateiktas prašymas raštu, nurodytas I dalies pirmoje pastraipoje, įskaitant sutartis, sudarytas su kitu tiekėju“. Tokiu būdu, jei galutinio vartotojo, kuris pateikė prašymą, kad jam būtų taikomas grįžimo tarifas, tiekimo sutartis baigė galioti per dvejus metus po pradinio

⁽²⁾ Terminai „stambūs objektai“, „vidutiniai objektai“ ir „smulkūs objektai“ atitinka tradicinį suskirstymą, kurį CRE naudoja savo publikacijose.

⁽³⁾ JORF, Nr. 284, 2006 12 8, p. 18531.

⁽⁴⁾ Šiomis priemonėmis į 2004 m. rugpjūčio 9 d. Įstatymą Nr. 2004-803 dėl viešųjų elektros energijos ir dujų tiekimo paslaugų ir dėl elektros energijos ir dujų įmonių buvo įtraukti 30-1 ir 30-2 straipsniai, kuriais nustatoma ir reglamentuojama grįžimo tarifų sistema.

⁽⁵⁾ Šaltinis: „Aiškinamasis pranešimas dėl reguliuojamo laikino prisitaikymo prie rinkos tarifo taikymo“ (*Note interprétative sur la mise en œuvre du tarif réglementé transitoire d'ajustement du marché*), Ekonomikos, finansų ir pramonės ministerija, http://www.industrie.gouv.fr/energie/electric/note-interpretative-tarif_retour.pdf (prie interneto svetainės prisijungta 2009 m. vasario 9 d.).

⁽¹⁾ JORF Nr. 18, 2008 1 22, p. 1122.

prašymo, šis vartotojas galėjo bet kuriam elektros energijos tiekėjui, sutinkančiam su juo sudaryti tiekimo sutartį, pateikti prašymą jam tiekti elektros energiją grįžimo tarifu iki šio dvejų metų laikotarpio pabaigos.

(27) Iš nuostatų, kuriomis reglamentuojama grįžimo tarifų sistema, seka, kad:

a) nė vienas galutinis vartotojas, kuris iki 2007 m. liepos 1 d. nepateikė prašymo, kad grįžimo tarifų sistema būtų taikoma konkrečiam jo vartojimo objektui, po 2007 m. liepos 1 d. šia sistema tam pačiam objektui naudotis negalėjo;

b) po 2009 m. liepos 1 d. nė vienam galutiniam vartotojui grįžimo tarifų sistema negalėjo būti taikoma.

(28) Grįžimo tarifai, kaip ir standartiniai tarifai, yra integruotos kainos, kurias sudaro energijos tiekimo kaina ir visos tiekimo sąnaudos bei perdavimo ir paskirstymo tinklų naudojimo sąnaudos. Grįžimo tarifas negali būti daugiau nei 25 proc. didesnis už galiojantį standartinį tarifą, taikomą vartojimo objektams, pasižyminčiu tokiais pačiomis savybėmis.

(29) Grįžimo tarifų lygis nustatomas ministro įsakymu, atsižvelgiant į standartinio tarifo lygį, kuris būtų taikomas vartotojui, pasižyminčiu tokiais pačiomis savybėmis, ir kuris nebuvo pasinaudojęs teise pasirinkti tiekėją. Iš to seka, kad grįžimo tarifai kinta taip kaip standartiniai tarifai. Pagal 2007 m. sausio 3 d. įsakymą, kuriuo nustatomas naujas reglamentuojamo laikino prisitaikymo prie rinkos tarifo lygis⁽¹⁾, nustatomos tokios santykinės vertės:

— „geltonojo“ tarifo atveju: 20 proc. didesnis už standartinį tarifą,

— „žaliojo“ tarifo atveju: 23 proc. didesnis už standartinį tarifą.

Grįžimo tarifo kompensavimo ir finansavimo mechanizmas

(30) Pagal Įstatymo Nr. 2004-803 30-2 straipsnį, elektros energijos tiekėjams, kurie tam tikriems savo vartotojams energiją tiekia grįžimo tarifu, nes jie yra pateikę prašymą, ir kurie nustato, kad jie negali pagaminti ar įsigyti elektros energijos kiekio, reikalingo šiems klientams aprūpinti mažesne kaina nei grįžimo tarifo tiekimo dalis, suteikiama kompensacija. Šia kompensacija padengiamas skirtumas tarp tiekėjo gamybos sąnaudų arba kainos, kurią jis moka didmeninėje rinkoje, atsižvelgiant į konk-

rečią jam taikomą ribą, kuri nustatoma pagal ministro įsakyme nustatytas taisykles, ir pajamų už elektros energijos tiekimą. Prireikus tiekėjo gamybos sąnaudos įvertinamos atsižvelgiant į su šiuo tiekėju „susijusių įmonių“, esančių nacionalinėje teritorijoje, gamybos sąnaudas. Kompensuojamos išlaidos apskaičiuojamos remiantis tiekėjų apskaita pagal CRE nustatytas taisykles. Apskaita kontroliuojama jų sąskaita, ir CRE gali ją patikrinti, pasirinkusi nepriklausomą organizaciją.

(31) Išsamios taisyklės, taikomos kompensavimo sistemai, yra nustatytos 2007 m. gegužės 4 d. Dekretu Nr. 2007-689 dėl reguliuojamo laikino prisitaikymo prie rinkos tarifo išlaidų kompensavimo⁽²⁾. 30 konstatuojamojoje dalyje nurodyta riba apskaičiuojama atsižvelgiant į Prancūzijos didmeninės rinkos kainas, siekiant, Prancūzijos valdžios institucijų teigimu, išvengti spekuliacijos ir piktnaudžiavimo. Iš pradžių riba buvo apskaičiuojama pagal 2007 m. gegužės 4 d. ministro įsakymu nustatytą formulę. Pagal šią formulę riba apibrėžiama kaip bazinių ir piko kainų pagrindinėje Prancūzijos elektros energijos biržoje („Powernext“) vidurkis standartiniams ateities metų, ketvirčio, mėnesio ir dienos sandoriams⁽³⁾. Pagal šią formulę ribą pakoreguoti atsižvelgiant į kiekvieno tiekėjo ypatybes buvo galima tik labai nežymiai. Ji buvo iš dalies pakeista 2008 m. gruodžio 22 d. ministro įsakymu, kuriame ji patikslinta taip, kad apskaičiuojant ribas būtų geriau atsižvelgta į gamybos sąnaudų skirtumus, priklausomai nuo vartotojų, kuriems elektros energija tiekama taikant grįžimo tarifą, vartojimo profilį.

(32) Remiantis iš dalies pakeistu Dekretu Nr. 2007-689, jei tiekėjas tiesiogiai ar tarpininkaujant susijusioms įmonėms disponuoja Prancūzijoje gamybos priemonėmis, kurios užtikrina visą jo galutinių vartotojų vartojimą, ir jei jo gamybos sąnaudos yra mažesnės už Prancūzijos didmeninės rinkos kainą, kompensuojamos išlaidos nustatomos atsižvelgiant į gamybos sąnaudas, o ne į faktines didmeninės rinkos kainas. Be to, jei šios sąnaudos yra mažesnės už grįžimo tarifų tiekimo dalį, tiekėjui kompensacija nemokama. Antai kompensacija nemokama EDF, kuri tiekia didžiąją dalį elektros energijos, kuriai taikoma grįžimo tarifų sistema laisvojoje rinkoje, ir turi didelius branduolinės ir hidraulinės elektros energijos gamybos, kurios sąnaudos yra mažesnės už grįžimo tarifų tiekimo dalį, pajėgumus.

(33) Jei tiekėjas tiesiogiai ar per susijusias įmones nedisponuoja Prancūzijoje gamybos priemonėmis, kurios užtikrintų visą galutinių klientų vartojimą, jam išmokama kompensacija (kurios riba nurodyta 30 konstatuojamojoje dalyje) apskaičiuojama pagal faktines didmenines kainas, Prancūzijoje esantiems galutiniams vartotojams parduotos elektros energijos kiekį, gamybos sąnaudas,

⁽²⁾ JORF Nr. 105, 2007 5 5, p 7952.

⁽³⁾ Terminuotos bazinio tiekimo sutartys apima nuolatinį elektros energijos tiekimą per tam tikrą nustatytą laikotarpį (vieni metai, ketvirtis, mėnuo, diena). Terminuotos tiekimo piko metu sutartys apima elektros energijos tiekimą nuo 8 iki 20 val., neskaičiuojant savaitgalį.

⁽¹⁾ JORF Nr. 4, 2007 1 5, p 170.

susijusias su gamybos priemonėmis, kuriomis tiekėjas disponuoja Prancūzijoje tiesiogiai ar per susijusias įmones, ir pagal parduoto kiekio, pagaminto šiomis gamybos priemonėmis, dalį.

(34) Be to, apskaičiuojant kompensaciją taip pat atsižvelgiama į komercializacijos sąnaudas, susijusias su tiekimu taikant grįžimo tarifą, atskaičiuotas iš už tiekimą gautų pajamų. Pagal kompensavimui taikomas įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas, pelno marža nėra numatyta tiekėjams, kuriems mokama kompensacija.

(35) Kompensacija finansuojama iš dviejų privalomų mokesčių:

— „mokesčio už viešąją elektros energijos tiekimo paslaugą“, kurį moka visi vartotojai ir kuris įvestas Įstatymo Nr. 2000-108 5 straipsnio I dalimi, dalies. Ši dalis apsiriboja 0,55 EUR/MWh suma, išskaičiuojama iš mokesčio už viešąją elektros energijos tiekimo paslaugą bazės ⁽¹⁾. Ji taip pat apsiriboja tuo, kad pagal Įstatymo Nr. 2000-108 nuostatas dėl bendra mokesčio už viešąją elektros energijos tiekimo paslaugą suma negali būti didesnė už galiojusią 2006 m. gruodžio 9 d., t. y. 4,5 EUR/MWh. 2011 m. Finansų įstatyme numatyta, kad CRE pasiūlytas mokesčio už viešąją elektros energijos tiekimo paslaugą ateityje bus renkamas, tačiau bus ne daugiau kaip 3 EUR/MWh didesnis nei ankstesniais metais,

— mokesčio, kurį turi mokėti elektros energijos gamintojai, eksploatuojantys įrenginius, kurių visa įdiegta galia yra didesnė kaip 2 GW. Šis mokesčio apskaičiuojamas pagal jų branduolinės ir hidraulinės kilmės elektros energijos gamybą per praėjusius vienus metus. Mokesčio riba iš pradžių siekė 1,3 EUR už MWh, pagamintą branduolinėse ir hidroelektrinėse, kurių pajėgumas didesnis nei 2 GW, o 2008 m. nustatyta 3 EUR/MWh riba.

(36) Įstatyme numatyta, kad abiejų privalomų mokesčių pajamas gauna „Caisse des dépôts et consignations“ (toliau – CDC). Kompensavimo sumą, į kurią turi teisę tiekėjai, CRE apskaičiuoja pagal jų pateiktas deklaracijas. CRE skaičiavimų rezultatus perduoda CDC, kuri atlieka mokėjimus.

(37) Tuo atveju, kai abiejų privalomų mokesčių nepakanka visoms kompensacijoms už tam tikrus metus sumokėti, trūkstanti dalis pridedama prie kitais metais mokėtinų mokesčių sumos. Tokiu būdu 2011 m. sąnaudas sudaro

⁽¹⁾ Iš mokesčio už viešąją elektros energijos tiekimo paslaugą taip pat finansuojamos kitos sąnaudos, įskaitant perviršines sąnaudas, susijusias su elektros energijos gamyba iš atsinaujinančiųjų šaltinių (42,4 proc.), mokesčio paskirstymu pagal geografinius rajonus (35 proc.) ir su bendra gamyba (21 proc.), taip pat vadinamuosius socialinius tarifus (1,4 proc.) (2011 m. CRE skaičiavimai).

numatytos sąnaudos, siekiančios 3,4 mlrd. EUR, ir 2009 m. korekcija, siekianti 1,4 mlrd. EUR, iš viso – 4,8 mlrd. EUR. Tam, kad būtų buvę įmanoma kompensuoti visas šias sąnaudas, 2011 m. mokesčiai už viešąją elektros energijos tiekimo paslaugą būtų turėjęs siekti 12,9 EUR/MWh: 9,3 EUR/MWh – 2011 m. sąnaudoms padengti ir 3,6 EUR/MWh – 2009 m. korekcijai finansuoti. Tačiau 2011 m. buvo nustatytas 7,5 EUR/MWh mokesčiai už viešąją elektros energijos tiekimo paslaugą, todėl 2011 m. EDF patyrė apie 2 mlrd. EUR kompensacijos deficitą, prie kurio prisideda 2010 m. deficitas, siekiantis 1 mlrd. EUR.

Pakeitimai, padaryti 2008 m. rugpjūčio 4 d. Įstatymo Nr. 2008-776 dėl ekonomikos modernizavimo 166 straipsniu

(38) Įstatymo Nr. 2008-776 166 straipsniu buvo pakeistas Įstatymo Nr. 2004-803 30-1 straipsnis: kiekvienam galutiniam vartotojui, kurio vartojimo objektas jau yra aprūpinamas elektros energija pagal grįžimo tarifų sistemą, suteikta galimybė šiam objektui taikomais grįžimo tarifais naudotis iki 2010 m. birželio 30 d., nors iš pradžių galutiniam vartotojui šie tarifai galėjo būti taikomi tik dvejus metus, iki 2009 m. birželio 30 d.

(39) Be to, pagal Įstatymo Nr. 2008-776 166 straipsnį kiekvienas galutinis vartotojas galėjo pateikti prašymą iki 2010 m. birželio 30 d., nors iš pradžių prašymai leisti naudotis grįžimo tarifų sistema po 2007 m. liepos 1 d. negalėjo būti priimami.

(40) Straipsnyje taip pat numatyta, kad galutinis vartotojas, atsisakęs galimybės, kad grįžimo tarifai būtų taikomi jo objektui, negalėjo jais pasinaudoti iš naujo tam pačiam objektui aprūpinti.

(41) Be to, straipsnyje numatyta, kad po 2010 m. birželio 30 d. nė vienam galutiniam vartotojui grįžimo tarifai negalėjo būti taikomi.

Standartinių reguliuojamų tarifų ir grįžimo tarifų pokyčiai rinkos kainų atžvilgiu

(42) Nuo 2004 m. sausio 1 d. standartiniai tarifai, o nuo 2006 m. – grįžimo tarifai būdavo tikslinami kiekvienais metais ministro įsakymais. Nuo 2004 m. tarifų sistemos struktūra, t. y. visos tarifų pasirinkimo galimybės ir variantai, siūlomi skirtingiems galutiniams vartotojams priklausomai nuo jų prisijungimo galios ir vartojimo profilių, iš esmės nepakito. Įvairūs standartinių tarifų ir grįžimo tarifų lygio patikslinimai lėmė vidutinį padidėjimą, apibrėžtą konkrečiai kiekvienai didžiąjai tarifų pasirinkimo galimybių kategorijai ir po to atskirai nustatytą kiekvienai tarifų pasirinkimo galimybei ir variantui.

1 lentelė

**Standartiniai ir grįžimo tarifai (EUR/MWh be mokesčių)
2004 m. sausio 1 d.–2012 m. sausio 1 d. ⁽¹⁾**

EUR/MWh	Standartinis „geltonasis“ tarifas	Standartinis „žaliojo“ tarifas	„Geltonasis“ grįžimo tarifas	„Žaliojo“ grįžimo tarifas
2004 m. sausio 1 d.	68,5	51,3	Nebuvo taikomas	Nebuvo taikomas
2006 m. rugpjūčio 15 d.	69,3	51,6	Nebuvo taikomas	Nebuvo taikomas
2007 m. rugpjūčio 16 d.	70,3	52,4	84,4	64,7
2008 m. rugpjūčio 15 d.	72,8	55,3	87,3	68
2009 m. rugpjūčio 15 d.	76,3	58,1	91,6	71,5
2010 m. rugpjūčio 15 d.	79,7	61,3	95,6	75,4
2012 m. sausio 1 d.	82,9	63,5	Nebetai- komas	Nebetai- komas

(43) 2004 m. kainos laisvojoje rinkoje buvo daugiau ar mažiau stabilios ir siekė 30–35 EUR/MWh. 2005 m. jos reguliariai didėjo ir 2005 m. pabaigoje siekė daugiau kaip 50 EUR/MWh. 2006 m. kainos svyravo tarp 50 ir 60 EUR/MWh, vidurkis – apie 55 EUR/MWh. Iki 2006 m. gruodžio 7 d. kainos laisvojoje rinkoje kito nepriklausomai nuo standartinių tarifų dydžio, nes galutinis vartotojas, apsirūpinantis laisvojoje rinkoje, negalėjo grįžti į reguliuojamą rinką, jei jo laisvojoje rinkoje gaunama kaina buvo didesnė už standartinius tarifus.

(44) Remiantis CRE duomenimis ⁽²⁾, ateities sandorių didmeninėje rinkoje kainos svyravo gerokai labiau negu grįžimo tarifai ir pirmuosius tris 2008 m. ketvirčius buvo gerokai didesnės už „žaliųjų“ ir „geltonųjų“ grįžimo tarifų tiekimo dalį. 2008 m. rugsėjo 30 d. 2009 m. metinių bazinio tiekimo sutarčių kainos siekė 85,6 EUR/MWh. Tą pačią dieną 2009 m. metinių tiekimo piko metu sutarčių kainos siekė beveik 120 EUR/MWh. Prancūzijos valdžios institucijos nurodė, kad per pirmąjį 2008 m. ketvirtį metinių bazinio tiekimo sutarčių kainos „Powernext“ biržoje pakilo nuo 60 iki 80 EUR/MWh ir pasiekė aukščiausią ribą – per 90 EUR/MWh.

⁽¹⁾ Tarifai, grindžiami CRE nuomonėmis dėl įsakymų dėl elektros energijos pardavimo kainų.

⁽²⁾ Pavyzdžiui, žr. 2008 m. trečiojo ketvirčio CRE duomenis (*Observatoire des marchés de l'électricité et du gaz*, p. 22) adresu http://www.cre.fr/fr/marches/observatoire_des_marches

(45) 2009 m. elektros energijos kainos smuko dėl nepalankių ekonominių aplinkybių ir dėl iškastinės energijos kainų sumažėjimo. 2009 m. gruodžio 21 d. ataskaitoje dėl rinkos veikimo ⁽³⁾ CRE tvirtino, kad nuo 2008 m. ateities sandorių kainos sumažėjo apie 50 proc. 2009 m. birželio 30 d. 2010 m. metinės bazinio tiekimo sutarties kainos, siekusios mažiau kaip 60 EUR/MWh, grįžo į 2007 m. pradžios lygį. Ši tendencija galioja visiems ateities sandoriams, įskaitant mėnesinius ir ketvirtinius sandorius.

(46) Šios rinkos kainos yra tiekimo kainos, t. y. į jas neįskaičiuotos pardavimo ir tinklo naudojimo sąnaudos. Norint jas palyginti su tarifais, kurie yra integruotos kainos, reikia nuo šių tarifų atskirti pardavimo bei tinklo naudojimo dalį ir palikti tik tą dalį, kuri atitinka elektros energijos tiekimo kainą. Paryžiaus prekybos ir pramonės rūmų teigimu, pardavimo ir tiekiamos elektros energijos naudojimo sąnaudos sudaro nuo 30 iki daugiau kaip 50 proc. bendros elektros energijos kainos, atsižvelgiant į užsakytą galią ir sujungimo įtampą ⁽⁴⁾. Tačiau, bendrovės POWEO vertinimu, pardavimo ne namų ūkio vartotojams sąnaudos sudaro maždaug 45 proc. tarifo ⁽⁵⁾.

(47) Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ir į sprendimą pradėti šią procedūrą, 2 lentelėje pateikiami standartinių ir grįžimo tarifų tiekimo dalies vertės pokyčiai, t. y. atskaičiuojamas pardavimo ir tinklo naudojimo sąnaudas iš bendros elektros energijos kainos, kuriai tarifai taikyti nuo 2004 m. sausio mėn. iki 2012 m. sausio mėn. Siekiant įvertinti, ar ekonominis pranašumas suteiktas tiems, kuriems taikyti minėti tarifai, reikia tiekimo dalį palyginti su tuo laikotarpiu galiojusiomis rinkos kainomis, kurios nurodytos 43–45 konstatuojamosiose dalyse. Palyginimas bus aptartas 109–110 konstatuojamosiose dalyse.

2 lentelė

Standartinių ir grįžimo tarifų (EUR/MWh, neatskaičiuojamus mokesčių) tiekimo dalis 2004 m. sausio 1 d.–2012 m. sausio 1 d. ⁽⁶⁾

EUR	„Geltonojo“ tarifo tiekimo dalis	„Žaliojo“ tarifo tiekimo dalis	„Geltonojo“ grįžimo tarifo tiekimo dalis	„Žaliojo“ grįžimo tarifo tiekimo dalis
2004 m. sausio 1 d.	Nėra duomenų	Nėra duomenų	Nėra duomenų	Nėra duomenų
2006 m. rugpjūčio 15 d.	37,1	33,8	Nėra duomenų	Nėra duomenų

⁽³⁾ Su ataskaita galima susipažinti adresu <http://www.cre.fr/documents/publications/rapports-thematiques/fonctionnement-des-marches-de-gros-de-l-electricite-et-du-gaz-naturel/consulter-le-rapport>

⁽⁴⁾ <http://www.environnement.ccep.fr/energie/electricite/reseau-transport-electricite.htm>

⁽⁵⁾ Šaltinis: POWEO, minėtas *Companynews*: http://www.companynewsgroup.com/imprimer.asp?co_id=111260

⁽⁶⁾ Tarifai, grindžiami CRE nuomonėmis dėl įsakymų dėl elektros energijos pardavimo kainų.

EUR	„Geltonojo“ tarifo tiekimu dalis	„Žaliojo“ tarifo tiekimu dalis	„Geltonojo“ grįžimo tarifo tiekimu dalis	„Žaliojo“ grįžimo tarifo tiekimu dalis
2007 m. rugpjūčio 16 d.	38,2	34,7	52,1	46,9
2008 m. rugpjūčio 15 d.	42,4	38,9	59	51,6
2009 m. rugpjūčio 15 d.	43,7	41,1	62,5	54,5
2010 m. rugpjūčio 15 d.	46,1	43,7	62	57,8
2012 m. sausio 1 d.	46,1	44,3	Nebetai- koma	Nebetai- koma

Ypatinga Prancūzijos elektros energijos rinkos padėtis

- (48) Prancūzijos elektros energijos rinka pasižymi specifinėmis ypatybėmis Europos Sąjungoje. Viena įmonė – EDF – yra sutelkusi 87 proc. visos elektros energijos gamybos pajėgumų žemyninėje Prancūzijoje iš visų šaltinių, pirmiausia – iš branduolinės ir hidraulinės energijos šaltinių⁽¹⁾. Iš to seka, kad EDF (arba, gerokai mažiau, vietos paskirstymo įmonės) Prancūzijoje užima rinkos dalį, kuri viršija 85 proc., ir toliau dominuoja visų klientų kategorijų, nepriklausomai nuo to, ar tai privatūs vartotojai, mažosios ir vidutinės įmonės, ar stambūs vartotojai, atžvilgiu. Todėl, CRE leidinio „Observatoire des marchés“ duomenimis, 2011 m. trečiąjį ketvirtį tik 7 proc. objektų (ir 35 proc. viso vartojimo) apsirūpino rinkos sąlygomis (18 proc. stambių ne namų ūkio objektų, 15 proc. smulkių ne namų ūkio objektų ir 5–6 proc. kitų objektų), o likusiems 93 proc. taikomi reguliuojami tarifai. Didžioji dalis objektų, kuriems taikomi reguliuojami tarifai, yra EDF klientai.
- (49) Kita ypatybė yra ta, kad EDF, turėdama branduolinių elektrinių parką, užtikrina visą branduolinės elektros energijos gamybą, kuri nuolat sudaro daugiau kaip 75 proc. visos Prancūzijoje pagaminamos elektros energijos. Be to, EDF eksploatuoja pagrindines hidraulinės kilmės elektros energijos koncesijas, o naujiems hidraulinėms pajėgumams vystyti kyla natūralių apribojimų. Branduolinių elektrinių gamybos parkas, sukurtas iki rinkų liberalizavimo Sąjungos mastu, yra labai standartizuotas (iš esmės grupėms įrenginių, kuriuose įdiegti skirtingi pajėgumai: nuo 900 iki 1 600 MW, taikoma vienintelė technologija), todėl yra palankus masto ekonomijai techninės priežiūros, investicijų, profesinio mokymo, aprūpinimo personalu bei kitose srityse ir didele dalimi yra amortizuojamas iki vidutinių gamybos sąnaudų, kurios yra gerokai mažesnės už kitas klasikines technologijas.

⁽¹⁾ 2011 m. birželio 8 d. Konkurencijos tarnybos sprendimas Nr. 11/D-09.

- (50) Branduolinės kilmės elektros energija pasižymi bendrų sąnaudų struktūra, kuriai būdingos didelės fiksuotos sąnaudos (kaip antai elektrinių amortizacijos, atliekų perdurbimo ir saugojimo, išmontavimo sąnaudos) ir palyginti nedidelės kintamosios sąnaudos (pavyzdžiui, kuro sąnaudos). Antai bendrosios elektros energijos, pagaminamos Europoje iš gamtinių dujų (68 EUR/MWe) ir anglies (61 EUR/MWe), sąnaudos yra atitinkamai 76 proc. ir 59 proc. didesnės už branduolinės kilmės elektros energijos sąnaudas (39 EUR/MWe). Be to, nustatant didmenines kainas pagal ribines elektros energijos sąnaudas, kintamosios kuro sąnaudos yra daug svarbesnės negu bendrosios sąnaudos. Kintamosios sąnaudos sudaro vidutiniškai 28 proc. visų sąnaudų anglimi kūrenamų elektrinių atveju, 70 proc. – dujomis kūrenamų elektrinių atveju ir tik 16 proc. – vieno branduolinio kuro ciklo atveju⁽²⁾.
- (51) Kalbant apie Prancūzijos rinką, 2011 m. CRE skaičiavimais, EDF branduolinio parko eksploatavimo ilguoju laikotarpiu ekonominių sąlygų kaina sieks 36–39 EUR/MWh, o veikimo sąnaudos sudarys 25 EUR/MWh⁽³⁾. Tai, kad EDF disponuoja branduoline elektros energija su tokiu ribinių sąnaudų skirtumu, EDF suteikia labai didelį pranašumą konkurentų, gaminančių šiluminės ar atsinaujinančių šaltinių kilmės elektros energiją, atžvilgiu.
- (52) Dėl sąsajų su kaimyninėmis valstybėmis narėmis didmeninė elektros energijos kaina Prancūzijoje nustatoma regioniniu lygiu (tarp Prancūzijos, Vokietijos ir Benelukso šalių). Didmeninę elektros energijos kainą, kuri nustatoma didesnė nei branduolinės kilmės energijos kaina, iš esmės lemia dujomis ir anglimi kūrenamų elektrinių veikimo sąnaudos, o tai branduolinės kilmės energijai suteikia konkurencinį pranašumą, nes kainų nustatymas užtikrina nuolatinę pajamą. Joks faktinis ar potencialus konkurentas panašių sąlygų neturi ir anksčiau nei po kelių dešimtmečių negalėtų įgyti gamybos mažomis sąnaudomis parko, kuris savo dydžiu atitiktų didelę EDF branduolinių ir hidraulinė elektrinių parko dalį.
- Komisijos ir Prancūzijos valdžios institucijų keitimasis raštais
- (53) Atsižvelgdami į šią padėtį, 2009 m. rugsėjo 15 d. Prancūzijos ministras pirmininkas ir už konkurenciją bei energetiką atsakingi Komisijos nariai apsikeitė raštais dėl Prancūzijos elektros energijos rinkos reformos projekto principų. Projekte numatyta:
- a) greitai panaikinti grįžimo tarifus ir laipsniškai panaikinti reguliuojamus tarifus, taikomus didelėms ir vidutinėms įmonėms, siekiant juos visiškai panaikinti 2015 m.;

⁽²⁾ Žr. „Numatomos elektros energijos gamybos sąnaudos“ (Coûts prévisionnels de production d'électricité), AEN-IEA, 2010 m. leidimas. Vidutinės vertės, atnaujintos 5 proc.

⁽³⁾ 2011 m. gegužės 5 d. CRE nuomonė, p. 5.

b) suteikti reguliuojamą prieigą prie egzistuojančių elektrinių gaminamos branduolinės energijos, įpareigojant EDF parduoti konkurentams mažmeninėje elektros energijos rinkoje dalį savo branduolinės elektros energijos produkcijos (apie 25 proc., bet ne daugiau kaip 100 TWh) reguliuojama kaina, susieta su sąnaudomis, ir taip paskatinti konkurenciją šioje rinkoje. Taip EDF konkurentai būtų pajėgūs siūlyti energiją kainomis, panašiomis į EDF kainas, o tai sudarytų sąlygas veiksmingai konkurencijai ir reguliuojamieji tarifai taptų nereikalingi.

Prancūzijos elektros energijos rinkos reforma

(54) Kad Prancūzija vykdytų priimtus įsipareigojimus, jos vyriausybė paskyrė Paul Champsaur vadovojamą ekspertų komisiją, kuri turėjo pateikti pasiūlymų dėl elektros energijos rinkos organizavimo. Šie pasiūlymai sudarė 2010 m. gruodžio 7 d. priimto Įstatymo Nr. 2010-1488 dėl naujo elektros energijos rinkos organizavimo⁽¹⁾ ir 2011 m. balandžio 28 d. jo įgyvendinimo dekretu Nr. 2011-466⁽²⁾ pagrindą.

(55) Įstatyme Nr. 2010-1488 patikslinta, kad grįžimo tarifai nebetaikomi nuo 2011 m. liepos 1 d., o standartiniai „geltonieji“ ir „žalieji“ tarifai – nuo 2015 m. Įstatymu Nr. 2010-1488 taip pat iš dalies pakeistas 2000 m. vasario 10 d. Įstatymas dėl viešosios elektros energijos tiekimo paslaugos modernizavimo ir vystymo, papildant jį 4-1 straipsniu, kuriame numatyta, kad nuo 2011 m. liepos 1 d. alternatyvieji elektros energijos tiekėjai 15 metų turi teisę į reguliuojamą prieigą prie egzistuojančių elektrinių gaminamos branduolinės energijos, kurios bendras kiekis negali viršyti 100 TWh, t. y. apie 25 proc. visos egzistuojančio branduolinio parko produkcijos. Reguluojamos prieigos prie egzistuojančių elektrinių gaminamos branduolinės energijos kainą iš pradžių nustatė vyriausybė, atsižvelgusi į CRE nuomonę. 4-1 straipsnio VII dalyje nustatyta, kad siekiant užtikrinti teisingą atlygį EDF, kaina turi atspindėti jos branduolinės elektrinės pagaminamos elektros energijos ekonomines sąlygas visu priemonės galiojimo laiku. Reguluojamos prieigos prie egzistuojančių elektrinių gaminamos branduolinės energijos kaina nustatoma atsižvelgiant į:

- a) kapitalo pajamas, priklausomai nuo veiklos pobūdžio;
- b) eksploatacijos sąnaudas;
- c) investicijų į techninę priežiūrą ar investicijų, reikalingų eksploataavimo leidimo galiojimo trukmei išplėsti, sąnaudas;
- d) numatomas sąnaudas, susijusias su ilgalaikėmis branduolinėmis sąnaudomis.

(56) Reguluojamos prieigos prie egzistuojančių elektrinių gaminamos branduolinės energijos kaina yra nustatyta 2011 m. gegužės mėn. energetikos ministro įsakymu ir nuo 2011 m. liepos 1 d. siekia 40 EUR/MWh, kad vartotojas, kuriam 2011 m. birželio 30 d. taikomi grįžimo

tarifai, vėliau galėtų gauti rinkos pasiūlymą, paremtą prieigos (didmenine) kaina, kuri būtų to paties lygio, kaip ir mažmeninė kaina. Atskiru įsakymu nustatyta 2012 m. reguliuojamos prieigos prie egzistuojančių elektrinių gaminamos branduolinės energijos kaina – 42 EUR/MWh⁽³⁾. Vyriausybė nurodė, kad nustatytą 2011 m. kainos lygį lėmė būtinybė užtikrinti didmeninių kainų atitiktį grįžimo tarifams. 2012 m. kainų lygį vyriausybė grindė tuo, kad iš anksto atsižvelgiama į investicijas, būtinas norint padidinti branduolinių elektrinių saugumą po Fukušimos avarijos.

(57) Nuo 2013 m. gruodžio 8 d. reguliuojamos prieigos prie egzistuojančių elektrinių gaminamos branduolinės energijos kainą nustatys CRE. Valstybės tarybos dekretu turi būti nustatytos sąlygos, kuriomis CRE nustatys prieigos kainas.

(58) Pirmasis reguliuojamos prieigos prie egzistuojančių elektrinių gaminamos branduolinės energijos suteikimo laikotarpis prasidėjo 2011 m. liepos 1 d. 32 tiekėjai su EDF pasirašė bendrąjį reguliuojamos prieigos prie egzistuojančių elektrinių gaminamos branduolinės energijos susitarimą, pagal kurį nuo 2011 m. liepos 1 d. iki 2012 m. birželio 30 d. turėtų būti suteikta 61,3 TWh. 2011 m. 84,4 proc. reguliuojamos prieigos prie egzistuojančių elektrinių gaminamos branduolinės energijos buvo suteikta tiekėjams, konkuruojantiems su EDF. Tai egzistuojančių elektrinių gaminamos branduolinės energijos produkcijos dalis, tenkanti visai žemyninėje Prancūzijoje suvartotai elektros energijai.

(59) 2012 m. sausio mėn. Prancūzijos ministras ir už konkurenciją ir energetiką atsakingi Komisijos nariai vėl apskaitė raštais ir patikslino Prancūzijos įsipareigojimus dėl dviejų papildomų punktų:

— po 2012 m. vasaros priimti sprendimai dėl reguliuojamų tarifų leis sumažinti, palyginti su 2012 m. ir vėliau – kiekvienais metais, palyginti su ankstesniaisiais, skirtumą tarp sąnaudų sumos ir reguliuojamo tarifo,

— reguliuojamos prieigos prie egzistuojančių elektrinių gaminamos branduolinės energijos kainų lygis nesikeis, kol įsigalios dekretas, kuriuo bus nustatytas reguliuojamos prieigos prie egzistuojančių elektrinių gaminamos branduolinės energijos kainos apskaičiavimo metodas. Dekretą paskelbti numatyta ne vėliau kaip 2013 m. gruodžio 7 d.

III. KOMISIJOS SPRENDIMUOSE DĖL PROCEDŪROS PRADĖJIMO IR JOS IŠPLĖTIMO IŠDĖSTYTŲ ABEJONIŲ APIBENDRINIMAS

(60) Sprendimuose dėl tyrimo procedūros pradėjimo ir vėliau – dėl procedūros išplėtimo Komisija laikėsi nuomonės, kad reguliuojami standartiniai „žalieji“ bei „geltonieji“ tarifai ir grįžimo tarifai yra priskirtini Prancūzijos

⁽¹⁾ JORF Nr. 0284, 2010 12 8, p. 21467.

⁽²⁾ JORF Nr. 0100, 2011 4 29, p. 7472.

⁽³⁾ Įsakymai, paskelbti 2011 m. gegužės 20 d. JORF Nr. 0117, p. 8792 ir p. 8793.

valstybei, nes jie pradėti taikyti ir peržiūrėti jos priimtais įstatymais ar kitais teisės aktais. Šie tarifai buvo susiję su valstybės kontroliuojamais ištekiais, nesvarbu, ar tai valstybės kontroliuojami EDF ištekliai, ar specialūs mokesčiai, kontroliuojami valstybės paskirtos įstaigos – „Caisse des dépôts“.

- (61) Kadangi reguliuojami tarifai suteikė ekonominį pranašumą, palyginti su rinkos kainomis, įmonėms, kurioms elektros energija yra tiekama šiais tarifais ir kurios veikia visuose konkurencijai ir valstybių narių tarpusavio mainams atviruose ekonomikos sektoriuose, panašu, kad tarifus galima prilyginti pagalbai, kuri gali iškreipti konkurenciją ir padaryti įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai pagal SESV 107 straipsnio 1 dalies apibrėžtį.
- (62) Šiuose sprendimuose Komisija taip pat išreiškė abejonių dėl standartinių tarifų ir grįžimo tarifų suderinamumo su vidaus rinka.
- (63) Jos nuomone, nepanašu, kad būtų taikytinos SESV 107 straipsnio 2 dalyje numatytos išimties, nes pagalba nėra suteikta individualiems vartotojams, nėra skirta gaivalinių nelaimių ar kitų ypatingų įvykių padarytai žalai atitaisyti ir nėra suteikta tam tikrų Vokietijos Federacinės Respublikos regionų, patyrusių žalą dėl Vokietijos padalijimo, ūkiui.
- (64) Taip pat nepanašu, kad būtų taikytinos SESV 107 straipsnio 3 dalies a, b ir d punktuose numatytos išimties. Išskyrus išskirtines aplinkybes, kurių, regis, šiuo atveju nėra, 107 straipsnio 3 dalies a punkte veiklos pagalba nėra leidžiama. Be to, pagalba nėra skirta Europos bendros svarbos projekto vykdymui skatinti arba didelėms kurios nors valstybės narės ekonomikos sutrikimams atitaisyti, taip pat ji nėra skirta kultūrai remti ir paveldui išsaugoti.
- (65) SESV 107 straipsnio 3 dalies c punkte numatyta galimybė leisti teikti pagalbą, skirtą tam tikros veiklos rūšių ar tam tikrų ekonomikos sričių plėtrai skatinti, jei ji netrikdo prekybos sąlygų taip, kad prieštarautų bendram interesui. Komisija pažymėjo, kad nagrinėjama pagalba negali būti leidžiama atsižvelgiant į bendras gaires ir taisykles, kuriose aiškinamas šio straipsnio nuostatų taikymas.
- (66) Komisija taip pat išreiškė abejonių dėl to, ar šie tarifai, taikomi vidutinėms ir didelėms įmonėms, gali būti kompensacija už SESV 106 straipsnio 2 dalyje minėtos bendros ekonominės svarbos paslaugos teikimą.

- (67) Sprendime dėl procedūros išplėtimo Komisija laikėsi nuomonės, kad 2007 m. sprendime dėl procedūros pradėjimo jos išreikštų abejonių dėl valstybės pagalbos, kurios elementų iš pradžių turėjo grįžimo tarifų sistema, suderinamumo su vidaus rinka neišsklaido pagalbos elementas, kuriuo pasižymi ši grįžimo tarifų sistema, iš dalies pakeista įstatymo Nr. 2008-776 166 straipsniu.

IV. SUINTERESUOTŲJŲ ŠALIŲ PASTABOS

- (68) Komisijai savo pastabas pateikė keli tiekėjai ir vartotojai.

Tiekėjai

- (69) 2007 m. rugpjūčio 14 d. rašte bendrovė „Poweo“ nurodė, kad pritaria Komisijos pateiktai analizei dėl valstybės pagalbos buvimo. Dėl pranašumo buvimo bendrovė patvirtina, kad standartiniai tarifai sudaro pranašumą, palyginti su tiekimo didmeninėje rinkoje sąlygomis, su grįžimo tarifu ir EDF komerciniais pasiūlymais. Grįžimo tarifai yra pranašumas, palyginti su tiekimo didmeninėje rinkoje sąlygomis. Dėl selektyvumo „Poweo“ priduria, kad rinkos tarifų pasirinkimas yra galutinis (klientas prie reguliuojamų tarifų grįžti nebegali). Be to, standartiniais ir grįžimo tarifais sudaromos palankesnės sąlygos įmonėms, kurios vartoja elektros energiją, o ne kitus energijos šaltinius. 2009 m. birželio 25 d. rašte, pateikdama pastabas dėl sprendimo išplėsti procedūrą, „Poweo“ pateikė papildomų duomenų apie savo kainų pasiūlymų sudarymą.
- (70) 2007 m. rugsėjo 21 d. rašte bendrovė ENEL išreiškė nuomonę, kad reguliuojami tarifai yra pernelyg žemi, o taikant grįžimo tarifus apiplėšiami alternatyvieji operatoriai. Bendrovė priduria, kad naujiems objektams buvo suteikta teisė gauti istorinius tarifus, nepaisant Prancūzijos valstybės tarybos nuomonės šiuo klausimu. 2009 m. gegužės 27 d. rašte ENEL priduria, kad „žalasis“ ir „geltonasis“ reguliuojami tarifai yra žemesni už rinkos tarifus ir neatitinka pastarųjų pokyčių, o taip konkurencijai kliudoma vystytis. Be to, tiekėjams numatyta kompensacija pagal grįžimo tarifo mechanizmą yra nepakankama, todėl vartotojams suteikiamas dar didesnis pranašumas. Pagaliau, tiekėjams taikomas grįžimo tarifas neleidžia nei padengti gamybos ir komercializacijos sąnaudų, nei gauti pakankamų pajamų iš investuoto kapitalo. Jis kliudė vystytis konkurencijai Prancūzijos rinkoje.
- (71) 2007 m. rugsėjo 19 d. rašte bendrovė „Electrabel“ išreiškė nuomonę, kad teikiant pagalbą tam tikriems elektros energijos tiekėjams sudaromas pranašumas. Tam tikriems tiekėjams mokama kompensacija esą nepriklauso nuo apyvartos skirtumo tarp sutartyje nurodytos kainos ir grįžimo tarifo, tačiau apskaičiuojama atsižvelgiant į tiekėjo patiriamas tiekimo išlaidas. Todėl tiekėjo patiriami pajamų nuostoliai visiškai neatitinka gautos kompensacijos, kuri vis dėlto turėtų kompensuoti šį pajamų trūkumą. „Electrabel“ mano, kad bendros ekonominės svarbos paslaugos, kurią turi teikti vartotojai – tikrieji grįžimo

tarifo gavėjai, buvimas nėra įrodytas. 2009 m. birželio 26 d. rašte „Electrabel“ papildomai nurodė, kad grįžimo tarifas lemia tai, kad elektros tiekėjai galiausiai pateikia vienodus pasiūlymus ir tai jiems neleidžia būti kūrybingais. Dėl beveik visų „Electrabel“ vartotojų objektų buvo pateikti prašymai taikyti grįžimo tarifą. Grįžimo tarifas lėmė tai, kad palaipsniui EDF išstūmė alternatyvius tiekėjus, nes tada, kai tarifas yra vienodas, vartotojai dažnai pirmenybę teikia būtent EDF. „Electrabel“ nuomone, elektros energijos tiekėjai turi pranašumą energijos iš kitų šaltinių, pavyzdžiui, gamtinių dujų, tiekėjų atžvilgiu. Dėl grįžimo tarifo bendrovė mano, kad jis yra selektyvus, nes galimybė juo pasinaudoti priklauso nuo teisės juo naudotis suteikimo objektui datos, o ši savo ruožtu priklauso nuo objekto dydžio.

- (72) Vienos bendrovės, kuri nenorėjo, kad būtų atskleista jos tapatybė, nuomone, reguliuojami tarifai yra EDF naudinga valstybės pagalba, nes „mėlynasis“ tarifas yra didesnis už rinkos tarifą. Kadangi EDF turi faktinį šių tarifų taikymo monopolį, jai ši padėtis naudinga. Vienai iš šios bendrovės patronamuojamųjų įmonių grįžimo tarifai sudarė kliūčių patekti į Prancūzijos rinką. Vien patekti į rinką klientams, kuriems taikomi „žalieji“ ir „geltonieji“ tarifai, buvo sudėtinga dėl didmeninių tarifų ir dėl kitų sąnaudų (pirmiausia – dėl prieigos prie tinklo tarifo) lygio. Grįžimo tarifas dėl savo lygio sudarė papildomų sunkumų.

Vartotojai

- (73) 2007 m. rugpjūčio 13 d. pastabose „Uniden“ (*Union des industries utilisatrices d'énergie*) pareiškė nuomonę, kad dėl netobulo rinkos veikimo reguliuojami tarifai yra būtini. Laikini tarifai nėra valstybės išteklių, nes jie alternatyviems operatoriams suteikia prieigą prie branduolinės ir hidraulinės elektros energijos, kurios jie neturi, ir kartu užtikrina, kad būtų padengtos rinkos senbuvių patiriamos sąnaudos. Selektyvumo buvimas nėra įrodytas, nes tarifų struktūra atitinka realias kiekvienos kategorijos vartotojų sąnaudas.
- (74) 2009 m. gegužės 28 d. pastabose dėl procedūros išplėtimo „Uniden“ nepritaria Komisijos analizei dėl tarifų selektyvumo, nes joje neatsižvelgta į skirtumus tarp tiekimo skirtingų kategorijų vartotojams sąnaudų. Grįžimo tarifo taikymo sutarties galiojimo metu atskyrimas nuo sutarties pasirašymo tiesiogiai grįžimo tarifų, nors ir iš pažiūros logiškas, bet realiai yra klaidingas. Kaina yra tik bendros ekonominės tiekimo sutarties vertės sudedamoji dalis. Vartotojai taip pat vertina kainų, kurias jie moka už elektros energijos tiekimą, stabilumą ir aiškumą. Priešingai nei nurodyta sprendime dėl procedūros išplėtimo, grįžimo tarifas vartotojui buvo primestas, nepriklausomai nuo jo prašymo. Yra konkrečių pavyzdžių, kai nebuvo patenkinti prašymai dėl sutarčių sudarymo po 2010 m. birželio mėn. arba kai nebuvo patenkinti vartotojų, kurie nebūtinai prašė taikyti grįžimo tarifą, prašymai. Todėl apskaičiuoti galimą ekonominę pranašumą yra iliuzija, nes šis mechanizmas vartotojams buvo primestas. Dėl pirmojo grįžimo tarifo taikymo laikotarpio yra sudėtinga kalbėti apie selektyvumą, nes mechanizmas taikytas tik tiems vartotojams, kurie pateikė

atitinkamus prašymus iki 2007 m. birželio 30 d. Visiems vartotojams buvo suteiktas 6 mėnesių laikotarpis priimti sprendimą, kuris 2 metus jiems būtų suteikęs kainų saugumą ir aiškumą. Be to, neleisti kaitalioti grįžimo tarifų yra protingas sprendimas, kuriuo tik siekiama užkirsti kelią nepagrįstiems skirtumams tarp rinkos kainų ir grįžimo tarifų, nes grįžimo tarifo sezoniskumas yra nustatytas iš anksto, o rinkos tarifas nuolat kinta.

- (75) Dėl finansavimo valstybės išteklių „Uniden“ mano, kad vartotojas, kuris nepasinaudojo lauktu mokesčiu už viešąją elektros energijos tiekimo paslaugą sumažinimu, tokiu būdu gavo valstybės pagalbą, o iš jo mokesčio finansuota grįžimo tarifo kompensacija. Dėl hidraulinės ar branduolinės elektros energijos gamintojų mokesčio reikia pažymėti, kad jo lygis yra gerokai mažesnis už skirtumą tarp energijos kainos grįžimo tarifų ir energijos kainos „žaliuoju“ tarifu arba tarifu, numatytu pagal „laisvąsias“ laisvai su gamintojais sudarytas sutartis. „Uniden“ daro išvadą, kad šiuo mokesčiu iš tikrųjų tiesiog nurėžiamas šių gamintojų perviršinis pelnas, gautas dėl grįžimo tarifų sistemos.
- (76) 2007 m. rugpjūčio 16 d. rašte CLEEE (*Comité de liaison des entreprises ayant exercé leur éligibilité*) nurodė, kad Prancūzijos elektros energijos rinka veikia prastai ir laisvojoje rinkoje taikomos kainos neatspindi gamybos sąnaudų. Pasak komiteto, rinkos kaina, kurią Komisija pasirinko kaip orientacinę, yra iškreipta. Grįžimo tarifą finansuoja ne valstybės išteklių, o vartotojai ir gamintojai, kurie uždirba maržą, pardavimui taikydami grįžimo tarifą. Kadangi grįžimo tarifas gali būti taikomas visiems, CLEEE paneigia jo selektyvumą. 2009 m. birželio 2 d. rašte CLEEE pridūrė, kad grįžimo tarifas pranašumo nesuteikia, nes juo tiesiog apribojama nenaudinga padėtis, į kurią yra patekę vartotojai, išėję iš reguliuojamų tarifų sistemos ir negalintys į ją grįžti. CLEEE manymu, rinkos kaina negali būti laikoma rodikliu, taikomu norint nustatyti, ar suteikiamas ekonominis pranašumas, nes ji yra nepritaikytų ar iškreiptų rinkos mechanizmų rezultatas. CLEEE abejoja, ar grįžimo tarifas yra selektyvus, nes, pasak jo, jį gali gauti visi vartotojai, pasinaudoję savo teise, ir jokiai objektui, įmonei, veiklos sektoriui ir geografini zonai nėra sudaromos palankios sąlygos.
- (77) CLEEE primygtinai atkreipia dėmesį į grįžimo tarifo struktūrą bei lygį ir paaiškina esminį skirtumą tarp vartojimo profilio ir vartojimo masto. Jis laikosi nuomonės, kad grįžimo tarifo dalys, susijusios su numatomu elektros energijos kiekiu, yra beveik identiškos, priešingai nei galima spręsti iš Komisijai pateiktos informacijos. Grįžimo tarifai labai dideliems vartotojams pranašumo mažesnių vartotojų atžvilgiu nesuteikia. CLEEE nepritaria, kad grįžimo tarifai būtų laikomi taikomais iš valstybės išteklių ir kad šiuo atveju poveikis prekybai neišrodytas, pirmiausia dėl to, kad Komisija neįrodo, kad grįžimo tarifas mažesnis už savikainą, o vartotojai, kuriems taikomas grįžimo tarifas, savo elektros energiją perka pigiau negu jų konkurentai Europoje, kuriems dar dažnai

yra taikomi reguliuojami tarifai. CLEEE priduria, kad grįžimo tarifas (darant prielaidą, kad jis yra valstybės pagalba, o taip CLEEE nemano) Sutarčiai neprieštarauja. 2004 m. rugpjūčio 9 d. Įstatymo dėl viešosios elektros energijos ir dujų tiekimo paslaugos ir dėl elektrą ir dujas gaminančių įmonių 30-1 straipsnyje grįžimo tarifas pripažįstamas bendros ekonominės svarbos paslauga, kurią privalo teikti elektros energijos sektoriaus įmonės. CLEEE priminė, kad ši priemonė buvo ypač reikalinga, kad būtų apsaugoti vartotojai, kurie pasinaudojo savo teise, be to, ji buvo proporcinga ir ji nedarė didelio poveikio prekybai.

- (78) 2009 m. liepos 20 d. rašte „SNC Paris Voltaire“ išreiškė nuomonę, kad elektros energijos paskirstymo tarp tarpusavyje nesujungtų geografinių rajonų finansavimas, apmokestinant viešąją elektros energijos tiekimo paslaugą, yra valstybės pagalba.

V. PRANCŪZIJOS PATEIKTOS PASTABOS

- (79) Prancūzijos valdžios institucijos savo pastabose dėl sprendimo pradėti procedūrą Komisijos atliktai analizei nepritaria.

Pastabos dėl standartinių tarifų

- (80) Dėl pranašumo buvimo Prancūzija laikosi nuomonės, kad:

- a) skirtumas tarp standartinių tarifų lygio ir elektros energijos biržose, pirmiausia „Powernext“, nustatytų kainų aiškiai priklauso nuo aplinkybių (1999–2004 m. jos buvo mažesnės už reguliuojamus tarifus);
- b) nuoroda į elektros energijos biržų kainas nėra adekvati, nes didžioji dalis įmonių elektros energiją perka ne biržose, o „Powernext“ kainos nėra pagrįstos pagrindinėmis ekonomikos sąlygomis, kurie nulemia sandorių tarp elektros energijos pirkėjų ir jos gamintojų sąlygas.

- (81) Atsižvelgdama į šias dvi priežastis Prancūzija daro išvadą, kad standartiniai tarifai įmonėms, kurioms šie tarifai yra taikomi, pranašumo nesuteikia.

- (82) Be to, Prancūzijos valdžios institucijos ginčija standartinių tarifų selektyvumą ir teigia, kad logiška ir ekonominiu požiūriu yra nuoseklu, kad standartiniai tarifai neturi to paties finansinio poveikio (grynaisiais pinigais) stambiems ir smulkiems elektros energijos vartotojams ir kad kaina nėra proporcinga suvartotam kiekiui dėl vidutinių produkcijos kainų skirtumų. Prancūzija teigia, kad standartinių tarifų reguliavimas yra bendra kainų reguliavimo priemonė, kuri taikoma visoms įmonėms, vartojančioms elektros energiją ir nusprendusioms nepasinaudoti savo teise pasirinkti tiekėją ir patekti į laisvąją rinką.

- (83) Prancūzijos valdžios institucijos nepritaria viešųjų išteklių naudojimo argumentui dėl dviejų priežasčių:

- a) standartiniai tarifai nelemia biudžetinių ar fiskalinių išteklių naudojimo ir netrukdytų EDF gauti teigiamų rezultatų;
- b) standartiniai tarifai, kurie atspindi pagrindines elektros energijos rinkos sąlygas ir EDF gamybos parko sąnaudas, sudaro tinkamą elektros energijos pardavimo kainų lygį ir todėl negali būti laikomi EDF uždarbimo trūkumu.

- (84) Prancūzija priduria, jog kadangi nebuvo padaryta poveikio konkurencijai, tarpvalstybinei prekybai poveikio negali būti padaryta.

Pastabos dėl grįžimo tarifo

- (85) Prancūzija teigia, kad grįžimo tarifas nėra valstybės pagalba.

- (86) Prancūzija teigia, kad grįžimo tarifas nustatytas tiesiog padidinus standartinius tarifus, kartu išlaikant šių struktūrą. Kadangi pranašumo galutinių vartotojų, kuriems taikomi nereguliuojami kainų pasiūlymai, atžvilgiu sąvoka yra neadekvati kalbant apie standartinius tarifus, *a fortiori* ji neadekvati kalbant apie grįžimo tarifų sistemą. Be to, tai, kad galutiniai vartotojai, kuriems elektros energija tiekama standartiniais tarifais, nėra atleidžiami nuo mokesčių, būtinai reiškia, kad nuo jų nėra atleidžiami ir tie, kuriems energija tiekama grįžimo tarifais.

- (87) Prancūzijos valdžios institucijos teigia, kad grįžimo tarifo reguliavimas yra bendra kainų, taikomų visoms elektros energiją vartojančioms įmonėms, reguliavimo priemonė.

- (88) Prancūzijos valdžios institucijos ginčija finansavimą iš viešųjų išteklių. To, kad priemonė yra valstybinė, nes yra nustatyta įstatymu, neužtenka, kad būtų galima kalbėti apie viešųjų išteklių perkėlimą. Kalbant konkrečiau, tai, kad dalį kompensacijos finansuoja galutiniai vartotojai, mokėdami mokesčių už viešąją elektros energijos tiekimo paslaugą, leidžia atmesti ryšį su viešaisiais ištekliais. Todėl Prancūzijos valdžios institucijos mano, kad pajamų, gautų iš mokesčių už viešąją elektros energijos paslaugą, dalies panaudojimas kompensacijoms, skirtoms tiekėjams, kuriems taikomas grįžimo tarifas, išmokėti negali būti laikomas kaip susijęs su viešųjų išteklių perkėlimu. Kita kompensacijos dalis yra finansuojama iš mokesčio, renkamo iš valstybinių ar privačių hidrobranduolinių elektros energijos gamintojų, turinčių didelių elektros energijos gamybos priemonių (daugiau kaip 2 000 MW), kurioms būdingos nedidelės sąnaudos ir didelio masto amortizacija. Tai, kad renkamas toks mokeskis, nereiškia tiesioginio ar netiesioginio viešųjų išteklių perkėlimo.

(89) Prancūzija remiasi Teisingumo Teismo priimto sprendimo C-379/98 byloje *PreussenElektra AG* ⁽¹⁾ 58 punktu: „Iš Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad tik tiesiogiai arba netiesiogiai iš valstybinių išteklių suteikta pagalba yra laikoma valstybės pagalba Sutarties 92 straipsnio 1 dalies prasme“. Šiuo atžvilgiu galima konstatuoti, kad nėra jokio tiesioginio ar netiesioginio ryšio tarp šio mechanizmo (mokėjimų ar pervedimų operacijų) ir viešųjų valstybės išteklių, net ir dalyvaujant CDC. CDC atliekamas vaidmuo yra visiškai skaidrus. CDC niekada nebuvo suteikta net mažiausia kompetencija nustatyti išieškotų ir perskirstytų lėšų dydį ar adresatą. Šios lėšos pervedamos į atskirą sąskaitą ir nepainiojamos su išteklių, kuriuos CDC turi įgaliojimus valdyti. CDC dalyvavimas yra paprastumo ir skaidrumo garantas vykstant kompensacijos mokėtojų ir jos gavėjų mainams.

Komentariai dėl trečiųjų šalių pateiktų pastabų

(90) 2008 m. sausio 31 d. Prancūzija pateikė komentarų dėl trečiųjų šalių pateiktų pastabų. Ji primena, kad kainos elektros energijos biržose negali būti naudojamos kaip orientyrai. Prancūzijoje elektros energijos rinkose užfiksuota kaina atspindi elektros gamybos kainą Vokietijoje, nepriklausomai nuo to, ar ši elektros energija tiekama į Prancūziją, ar ne. Šiuo atžvilgiu ji nurodo, kad ne visi elektros energijos rinkose nupirkti kiekiai yra tiekiami: realiai tiekama apie 10 proc. kiekio, nupirkto „Powernext“ ateities sandorių rinkoje. Prancūzija priduria, kad kainos elektros energijos biržose neatspindi galiojančių galutinių vartotojų sutarčių kainų.

(90) Prancūzija tvirtina, kad pagal grįžimo tarifo kompensacijos mechanizmą perteklinis kompensavimas yra neįmanomas. Ji primena, kad priemonė nustatyta po plataus pasitarimo su suinteresuotomis šalimis, nuolat siekiant kuo labiau apriboti netikėto pelno ir atsitiktinumo efektus; tai daryta kontroliuojant CRE. Veikimo principas yra toks: visi tiekėjai, aprūpinantys galutinį vartotoją grįžimo tarifu, gali gauti kompensaciją. Kompensacija apskaičiuojama kaip skirtumas tarp jo pajamų grįžimo tarifu (EUR/MWh) ir tiekimo sąnaudų. Tiekimo sąnaudoms vis dėlto yra nustatomos ribos pagal teorinę tiekimo kainą, apskaičiuojamą atsižvelgiant į kainą elektros energijos biržose (lygią maždaug įvairių kainų elektros energijos biržose svertiniam vidurkiui). Tiekimo sąnaudų riba už n metus tiksliai žinoma tik tų n metų pabaigoje. Sudėtinga parengti strategiją, kuri sudarytų realias sąlygas perviršiniam kompensavimui. Jei operatoriui pavyktų sukurti tokią strategiją, jis sulauktų CRE – organizacijos, atsakingos už šios mechanizmo taikymą – sankcijų.

(92) Prancūzijos valdžios institucijos mano, kad jei Komisija turėtų priimti jų ginčijamą išvadą, jog standartiniai ir grįžimo tarifai yra pagalba, ji turėtų būti vertinama kaip atitinkanti SESV 106 straipsnio 2 dalį, skaitomą atsižvelgiant į Direktyvos 2003/54/EB 3 straipsnio 2 dalį. Taip pat Prancūzijos valdžios institucijos nurodo, kad šiuos tarifus reiktų laikyti su vidaus rinka suderinama pagalba, remiantis SESV 107 straipsnio 3 dalimi, kadangi jais ištaisomas rinkos trūkumas. Kad ir kaip būtų, standartinius tarifus reiktų vertinti kaip esamą pagalbą, nes jie pradėti taikyti dar prieš liberalizuojant elektros energijos rinką. Pagaliau, jei Komisija atsisakytų standartinius tarifus vertinti kaip esamą pagalbą, Prancūzijos valdžios institucijos mano, kad jos turėtų pagrindo remtis teisėto pasitikėjimo ir teisinio saugumo principais.

Pastabos dėl procedūros išplėtimo

(93) Prancūzijos valdžios institucijos laikosi analizės, kurią jos išdėstė atsakydamos į sprendimą dėl procedūros pradėjimo. Dėl pranašumo buvimo jos nurodo, jog net darant prielaidą, kad elektros energijos kainos biržose gali būti laikomos tinkamu orientyru, priešingai negu 2004–2007 m. laikotarpiu, rinkos kainos yra tokio paties lygio kaip 2009 m. grįžimo tarifas.

(94) Dėl selektyvumo jos nurodo, kad grįžimo tarifu siekiama užkirsti kelią nepagrįstiems skirtumams tarp reguliavimo sistemos ir rinkos kainų. Grįžimo tarifas nėra vienu atžvilgiu nėra selektyvus, tai yra bendro pobūdžio priemonė – operatoriai turi į tai atsižvelgti, rinkdamiesi elektros energijos tiekimo pasiūlymą. Todėl Prancūzijos valdžios institucijos primena Teisingumo Teismo nuomonę, kad valstybės taikoma priemonė, kuri yra naudinga visoms įmonėms, esančioms nacionalinėje teritorijoje, nėra vienos jų neišskiriant, nėra valstybės pagalba. Prancūzija priduria, kad skirtingas grįžimo tarifų nustatymas grindžiamas objektyviais ir techniniais kriterijais, kurie, beje, yra tokie patys, kaip ir standartinių tarifų.

(95) Prancūzijos teigimu, selektyvumo sąvoka turi būti analizuojama atsižvelgiant į visas visoms įmonėms rinkos siūlomas sąlygas. Ši sąvoka yra adekvati ir tikslinga tik tuo atveju, jei analizuojama priemonė tam tikros kategorijos rinkos dalyviams suteikia lemiamą pranašumą kitoms kategorijoms priklausančių rinkos dalyvių atžvilgiu. Tačiau šiuo atveju taip nėra. Kitos įmonės paprastai nepasirašydavo sutarčių su grįžimo tarifais, nes jos turėjo palankesnes tiekimo sąlygas rinkos kainomis. Jokių atveju jos nebuvo pakenkta dėl šios nuostatos egzistavimo. Selektyvumas gali būti analizuojamas tik atsižvelgiant į įmonių pobūdį – kiekviena jų nustato savo pačios strategiją, kuo geriau pasinaudodama galimybėmis, susijusiomis su tiekimo kaina, pagal jai būdingas savybes. Tačiau tenka pažymėti, kad sutartis grįžimo tarifu buvo pasirašiusios visoms kategorijoms priklausančios įmonės. Nė vienai jų nebuvo atsakyta.

⁽¹⁾ 2001 m. kovo 13 d. sprendimas, Rink, p. I-02099.

- (96) Dėl viešųjų išteklių buvimo ir jų panaudojimo Prancūzija, atsakydama į Sprendimo dėl procedūros išplėtimo 77 punktą, nurodo, kad privačiai grupei „GDF Suez“, kuri konkurencingomis sąnaudomis disponuoja 3 000 MW vagine hidrauline energija (apie 30 EUR/MWh, įskaitant mokestį už paslaugas), kompensacija nemokama. Be to, nors EDF ir „GDF Suez“ statusas ir yra skirtingas, dėl grįžimo tarifo finansavimo joms taikomos vienodos sąlygos. Todėl Prancūzijos valdžios institucijos neigia, jog buvo panaudoti valstybės ištekliai, motyvuodamos tuo, kad EDF dalyvauja finansuojant šį mechanizmą.
- (97) Dėl poveikio prekybai ir konkurencijai Prancūzijos valdžios institucijos primena, jog Komisija turi pateikti įrodymą, kad konkurencijai iš tiesų padarytas poveikis, atsižvelgdama į visiškai vienodos faktinės ir teisinės padėties įmones. Kad ir kaip būtų, grįžimo tarifas nekeičia fakto, kad Prancūzijos rinkoje veikiančioms įmonėms buvo naudingas Prancūzijos elektros energijos gamybos parko, kuris pirmiausiai remiasi branduolinių šaltinių elektros energija, konkurencingumas.
- VI. PRIEMONIŲ VERTINIMAS. VALSTYBĖS PAGALBOS BUVIMAS**
- (98) SESV 107 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad „Išskyrus tuos atvejus, kai Sutartys nustato kitaip, valstybės narės arba iš jos valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškreipti, yra nesuderinama su vidaus rinka, kai ji daro įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai“.
- (99) Valstybės pagalba pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį egzistuoja tada, kai tam tikra priemonė suteikiamas pranašumas tam tikroms įmonėms arba prekėms, nepriklausomai nuo to, ar ši priemonė yra selektyvi, ar ji finansuojama iš valstybinių išteklių ir ar ji daro ar gali padaryti įtaką konkurencijai ir valstybių narių tarpusavio prekybai.
- (100) Komisija analizavo valstybės pagalbos elementų pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį egzistavimą ne namų ūkio klientams, kuriems taikoma viena iš dviejų tarifų sistemų, nagrinėjamų pagal šią procedūrą. Be to, kalbant apie standartinius tarifus, Komisija savo nagrinėjimą apribojo laikotarpiu, prasidedančiu 2004 m. liepos 1 d., kai buvo liberalizuota elektros rinka. Tai data, kai pagal Direktyvą 2003/54/EB visi ne namų ūkio vartotojai gavo teisę pasirinkti tiekėją. Prieš tai tokią teisę turėjo tik nedidelė įmonių dalis.
- (101) Komisija mano, jog tai, kad standartiniai tarifai ir grįžimo tarifai iš principo galioja visoms elektros vartojančioms įmonėms, neleidžia daryti išvados, kad šios priemonės yra bendros. Tam, kad priemonės būtų laikomos bendromis, reikia, kad priemonės galiotų visoms įmonėms, o ne tik tomis, kurios vartoja elektros energiją, nes kai kurios jų gali teikti pirmenybę šiai energijai, o kitos įmonės naudoja kitus energijos šaltinius.
- (102) Reikia pasakyti, kad nagrinėjamos priemonės yra selektyvios tuo, kad jos suteikia pranašumą įmonėms, vartojančioms elektros energiją, palyginti su tomis, kurios vartoja iš iškastinio kuro gautą energiją, pavyzdžiui, anglis, naftą ir išvestinius jos produktus arba tam tikru mastu dujas, nepriklausomai nuo to, kad šių šaltinių kainos tarp pat yra reguliuojamos. Be to, tokios su tarifais susijusios priemonės *de facto* teikia pranašumą įmonėms, kurios daugiausia suvartoja elektros energijos, o jų gaunamas pranašumas neišvengiamai didėja, didėjant elektros energijos vartojimo lygiui.
- (103) Be to, elektros energiją vartojančių įmonių selektyvumas egzistuoja, nes buvo taikytos taisyklės, kuriomis apibrėžiamos įmonių, galinčių ir negalinčių gauti reguliuojamus tarifus, kategorijos. Galutinis sprendimo pasinaudoti teise pasirinkti tarp rinkos tarifų ir reguliuojamų tarifų pobūdis, numatytas 2005 m. liepos 13 d. Įstatymo Nr. 2005-781 66 straipsnyje, yra akivaizdžiai selektyvus: įmonėms, pasirinkusioms pereiti prie rinkos tarifų, standartiniai tarifai daugiau negali būti taikomi. Be to, tokių kriterijų kaip datų, kai buvo padarytas pasirinkimas pasinaudoti savo teise arba kai buvo pateikti prašymai būti aprūpinamam taikant tam tikrą tarifų sistemą, taikymas pasižymi papildomu poveikiu – tokiu būdu tam tikroms įmonėms ribojama galimybė pasinaudoti tais tarifais, o kitos jais pasinaudoti apskritai negali.
- (104) Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, Komisija daro išvadą, kad „geltonieji“ ir „žalieji“ standartiniai tarifai ir grįžimo tarifai pasižymi selektyviu pobūdžiu pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, nes jie taikomi tik elektros energiją vartojančioms įmonėms, net jei jie ir yra taikomi daugybei įmonių, eksploatuojančių daugiau kaip 400 000 elektros energiją vartojančių objektų Prancūzijoje. Nei didelis įmonių, kurioms taikomi šie tarifai, skaičius, nei sektorių, kuriems priklauso šios įmonės, įvairovė, neleidžia valstybės taikomos priemonės laikyti bendra priemonė.
- (105) Būtent tarifų suderinamumo su vidaus rinka, o ne jų selektyvumo vertinimo etapu dera išnagrinėti, kaip jie yra ar buvo taikomi labai didelėms ekonomikos sektorių dalims.

Selektyvumas

- (101) Tam, kad pagalbos priemonė būtų laikoma selektyvia pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, tam tikroms įmonėms arba tam tikrai produkcijai turi būti suteikiamas pranašumas. Tai ją skiria nuo visiems ekonomikos sektoriams taikomų bendrų priemonių.

Ekonominis pranašumas

- (107) Pranašumas pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį egzistuoja tada, kai valstybės taikoma priemonė įmonei leidžia neapmokėti išlaidų, kurias paprastai, jei ši priemonė

netaikoma, jos turėtų apmokėti. Energijos tiekimas lengvatiniomis sąlygomis vadovaujantis nacionalinės teisės aktais gali patekti į šio straipsnio taikymo sritį, nes aprūpinimo elektros energija apmokėjimas akivaizdžiai priklauso einamosioms išlaidoms, kurias paprastai įmonė turi apmokėti. Todėl dera išnagrinėti, ar čia nagrinėjamos priemonės lemia šių išlaidų sumažėjimą.

Palyginimas su orientacinėmis rinkos kainomis

- (108) Komisija analizavo, ar standartiniai tarifai ir grįžimo tarifai jų gavėjams leido gauti elektros energijos geresnę kainą nei ta, kuri vyrautų, jei jie nebūtų taikoma, t. y. esant rinkos kainoms. Kaip beje, regis, patvirtina 2008 m. gruodžio 22 d. ministro įsakymas, elektros energija, tiekama laisvojoje rinkoje didelio ar vidutinio vartojimo objektams netaikant grįžimo tarifo turėtų iš esmės atitikti bazinio tiekimo ir tiekimo piko metu kainų didmeninėje rinkoje derinį, nes šis derinys priklauso nuo vartojimo objekto profilio.
- (109) Standartiniai tarifai, nurodyti 1 lentelėje, nuo 2006 m. buvo reguliariai koreguojami. Nuo 2004 m. iki 2012 m. standartiniai „geltonieji“ tarifai padidėjo 21 proc., o „žalieji“ tarifai – 23,8 proc. Vis dėlto šie padidėjimai neleido užtikrinti, kad gamybos sąnaudas padengtų standartinių tarifų tiekimo dalis. Palyginus duomenis, pateiktus 2 lentelėje, su 43 ir 45 konstatuojamose dalyse aprašytais rinkos kainomis, nuo 2004 m. standartinių „geltonųjų“ ir „žaliųjų“ tarifų tiekimo dalis nuolat yra bent 25 proc. mažesnė už rinkos kainas.
- (110) „Geltonieji“ ir „žalieji“ grįžimo tarifai 2007 m.–2011 m. atitinkamai išaugo 13 proc. ir 16 proc. „Žaliųjų“ tarifų tiekimo dalies analizė, palyginti su orientacinėmis rinkos kainomis, atskleidžia pranašumą, siekiantį bent 9 proc. kiekvienais nagrinėto laikotarpio metais. „Geltonųjų“ grįžimo tarifų atveju palyginimas su bazinio tiekimo kainomis rodo metinį pranašumą, kuris vis dėlto nėra nuolatinis. Vidutiniškai per šį laikotarpį jie buvo 13 proc. mažesni už rinkos kainą. Be to, „geltonieji“ tarifai yra taikomi vidutinėms įmonėms, kurios piko metu yra linkusios vartoti daugiau, o tai nepakankamai įvertinta atliekant palyginimą, pagrįstą bazinio tiekimo sutartimis.
- (111) Iš to seka, kad kiekvienais metais nuolat standartinių tarifų ir „žaliųjų“ grįžimo tarifų atveju ir vidutiniškai „geltonųjų“ grįžimo tarifų atveju jų taikymo laikotarpiu nagrinėjamų tarifų taikymas suteikė ekonominį pranašumą įmonėms, kurioms jie buvo taikomi; jos šio pranašumo rinkos sąlygomis nebūtų įgijusios.

Reguliuotojo (CRE) atliktas padėties vertinimas ir administracinė jurisdikcija (Valstybės Taryba)

- (112) Palyginimo su rinkos kainomis rezultatus, kurie rodo ekonominės naudos buvimą, patvirtina CRE nuomonė

dėl 2006 m. rugpjūčio 10 d. įsakymo dėl elektros energijos kainų projekto. Šioje nuomonėje CRE nurodė, kad standartinių tarifų tiekimo dalis ne visada atspindi tikrąsias tiekimo kainas, ir konkrečiai kai kuriems klientams, kuriems taikomi „geltonieji“ ir „žalieji“ tarifai, ji buvo likutinė arba neigiama ⁽¹⁾.

- (113) Taip pat 2009 m. liepos 23 d. nuomonėje dėl dekreto dėl elektros energijos pardavimo reguliuojamų tarifų projekto CRE nurodė, jog tai, kad nebuvo atsižvelgta į TURPE nustatant reguliuojamus pardavimo tarifus, iki šiol mechanškai sukurdamo tarifinius spąstus, t. y. atsiradavo situacijų, kai tarifo dalis, susijusi su gamyba ir gauta iš šių integruotų tarifų atėmus galiojančių TURPE ir komercializacijos sąnaudas, buvo gerokai mažesnė už gamybos dalį, leidžiančią padengti gamybos sąnaudas.
- (114) Todėl 2009 m. rugpjūčio 10 d. nuomonėje dėl elektros energijos tarifų CRE nurodė, kad dėl 2008 m. rugpjūčio mėn. pradėtų taikyti tarifų 222 000 objektų, kurių daliai taikomi „geltonieji“ arba „žalieji“ tarifai suvartojančių 2 200 GWh, atsidūrė „giliuose“ tarifiniuose spąstuose, t. y. numanoma teikimo dalis yra mažesnė nei 20 EUR/MWh, 22 000 objektų, kurie daugiausia energiją vartoja vasarą ir kuriems taikomi „geltonieji“ bei „žalieji“ tarifai (suvartojama 1 200 GWh) atsidūrė giliuose tarifiniuose spąstuose, iš jų 7 500 tiekimo dalis yra neigiama.
- (115) 2009 m. rugpjūčio mėn. tarifų pokyčiai leido sumažinti gilius tarifinius spąstus 82 proc. objektų pagal jų skaičių ir mastą, 1 500 objektų liko giliuose spąstuose. 2010 m. tarifų pokyčiai leido beveik panaikinti gilius spąstus, nes juose liko tik 300 objektų.
- (116) CRE atlikti skaičiavimai atskleidžia, kad egzistuoja labai didelis konkurencinis pranašumas įmonėms, kurioms taikomi atjungimo arba vasarinio vartojimo tarifai. Visi objektai, kuriems taikomi „geltonieji“ ir „žalieji“ tarifai ir kurių tiekimo dalis yra mažesnė už 20 EUR/MWh, akivaizdžiai nesugebėtų gauti tokio pat tarifo normaliomis rinkos sąlygomis. Tai dar geriau įrodo, kad standartiniai tarifai gali suteikti pranašumą daugybei įmonių.
- (117) Valstybės taryba po reikalavimo panaikinti 2008 m. rugpjūčio 12 d. įsakymą dėl elektros energijos kainų, kurį pateikė „Poweo“, 2010 m. liepos 1 d. sprendimu konstatavo, kad „geltonieji“ ir „žalieji“ tarifai pagal 2007 m. rugpjūčio 13 d. įsakymą buvo nepakankami,

⁽¹⁾ 2006 m. rugpjūčio 9 d. Energijos reguliavimo komisijos nuomonė dėl elektros energijos pardavimo kainų, 2.2 skyrius, 2 dalis, <http://www.cre.fr/imgAdmin/1161595981902.pdf>

kad jais būtų padengtos visos vidutinės EDF sąnaudos, ir įsakė kompetentingiems ministrams išleisti naują įsakymą.

- (118) Prancūzijos valdžios institucijos savo ruožtu nurodė, kad galimas skirtumas tarp reguliuojamų elektros energijos pardavimo tarifų lygio ir kainų, stebėtų elektros energijos biržose, pirmiausia – „Pownext“, buvo akivaizdžiai nulemtas aplinkybių. Iš viena po kitos pateiktų CRE nuomonių dėl reguliuojamų tarifų metais po to, kai Komisija pradėjo procedūrą, matyti, kad taip nebuvo.
- (119) Prancūzija pridūrė, kad nuoroda į elektros energijos biržų kainas nėra adekvati, nes didžioji dalis įmonių perkamos elektros energijos yra perkama ne biržose, o „Pownext“ kainos nėra pagrįstos pagrindinėmis ekonomikos sąlygomis, lemiančiomis sandorių tarp elektros energijos pirkėjų ir jos gamintojų sąlygas. Komisija laikosi priešingos nuomonės, kad „Pownext“ elektros energijos kainos yra pagrindas tiekėjams rengiant rinkos kainų pasiūlymus.

Įrodymai, pagrįsti vartotojų pasirinkimais rinkoje

- (120) Tai, kad didžioji teisę turinčių vartotojų dauguma nusprendė likti prie standartinių tarifų arba pasinaudoti „žaliaisiais“ arba „geltonaisiais“ grįžimo tarifais, yra reikšmingas faktas. Tokiu būdu 2011 m. birželio 30 d., kai buvo panaikinti grįžimo tarifai, CRE nurodė, kad iš visų 4 907 000 ne namų ūkio vartotojų objektų 4 202 000 elektros energiją gaudavo standartiniais tarifais, o 7 200 – grįžimo tarifais. Kalbant apie metinį vartojimą, standartiniai tarifai taikyti 161 TWh (arba 54,6 proc. viso ne namų ūkio vartotojų suvartoto kiekio), o grįžimo tarifas – 75 TWh (25,4 proc.). Todėl praėjus ketveriems metams po to, kai visa rinka buvo atverta konkurencijai, pasiūlymų laisvuju tarifu rinkos dalis sudarė tik 20 proc.
- (121) Šią analizę patvirtina alternatyviųjų operatorių, pateikusių savo pastabas, nurodyti skaičiai. Pavyzdžiui, „Electrabel“ nurodė, kad 90,4 proc. jos klientų, kuriems anksčiau elektros energija tiekta rinkos tarifais, pasirinko galimybę pasinaudoti grįžimo tarifais. „Electrabel“ manymu, vidutiniškai per visą laikotarpį, kai galiojo grįžimo tarifas, kliento gaunamas pranašumas vidutiniškai siekė 11 EUR/MWh. „Poweo“ nurodo, kad 2007 m. ji prarasdavo vidutiniškai 33–34 EUR/MWh nuo vieno kliento, kuriam buvo taikomas „geltonasis“ tarifas, ir vidutiniškai 26,6 EUR/MWh nuo kliento, kuriam buvo taikytas „žaliasis“ tarifas, atsižvelgiant į jo tiekimo ir komercines sąnaudas.
- (122) Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Komisija daro išvadą, kad ekonominis pranašumas suteiktas toms klientų kategorijoms, kurioms taikyti standartiniai tarifai ir „geltonieji“ bei „žalieji“ grįžimo tarifai.

Priskyrimas valstybei, panaudojant valstybės išteklius

- (123) Pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį dera nustatyti, ar gavėjams taikant nagrinėjamas priemones panaudojami

valstybės ištekliai, ir tai nustatyti, kalbant apie viešųjų įmonių išteklius, atsižvelgiant į valstybės priimtus arba valstybei priskirtinus sprendimus.

- (124) Šiuo konkrečiu atveju priskyrimas valstybei yra akivaizdus, nes tiek standartinių tarifų mechanizmas, tiek grįžimo tarifų mechanizmas taikomi vadovaujantis Prancūzijos valstybės priimtais įstatymais ir kitais teisės aktais. Be to, tarifų lygis nustatomas ministro įsakymu kiekvienai tarifų kategorijai. Todėl šie sprendimai yra valstybės sprendimai, kuriems įmonės, turinčios juos vykdyti, negali daryti įtakos.

Dėl standartinių tarifų

- (125) Standartiniai tarifai yra finansuojami iš EDF ir vietos paskirstymo įmonių, kurios elektros energiją savo klientams parduoda mažesne kaina nei ta, kuri būtų taikoma laisvai veikiančioje rinkoje, išteklių. Dera išanalizuoti, ar jų ištekliai gali būti laikomi valstybės ištekliais.
- (126) Valstybei priklauso didžioji EDF kapitalo dalis. 2010 m. gruodžio 31 d. jai priklausė 84,48 proc. įmonės kapitalo. Todėl valstybė kontroliuoja EDF. Tai viešoji įmonė, o tai reiškia, kad jos ištekliai yra valstybės ištekliai. Kai galutiniam vartotojui, kuriam taikomas tarifas, elektros energiją tiekia EDF, valstybės įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatomis EDF yra įpareigojama elektros energiją tiekti kaina, kuri yra mažesnė už rinkos kainą, todėl panaudojami viešai EDF kontroliuojami ištekliai.
- (127) Iš informacijos, dėl kurios prieštaravimų nepateikta ir kuri nurodoma sprendime dėl procedūros pradėjimo, matyti, kad yra 168 vietos paskirstymo įmonės. 144 iš jų yra valstybinės arba pusiau viešosios bendrovės. Valstybinės įmonės yra viešosios įstaigos, kurias visiškai kontroliuoja vietos administracija (pavyzdžiui, savivaldybės). Pusiau viešosios bendrovės yra akcinės bendrovės, kurių didžiąją kapitalo dalį valdo viešosios valdžios institucijos, todėl jų ištekliai yra valstybės ištekliai. Todėl šios vietos paskirstymo įmonės yra tiesiogiai kontroliuojamos valstybės. Viena iš vietos paskirstymo įmonių yra EPIC (pranc. *Etablissement Public à caractère Industriel et Commercial*) tipo. EPIC yra viešosios įstaigos, kurios yra visiškai valstybės nuosavybė, todėl jų ištekliai yra valstybės ištekliai.
- (128) Kitos vietos paskirstymo įmonės, pavyzdžiui, „Electricité de Strasbourg“, yra akcinės bendrovės, kurių didžioji dalis yra bendra EDF ir savivaldybių nuosavybė. Todėl šias įmones taip pat kontroliuoja valstybė.
- (129) Galiausiai nedidelė vietos paskirstymo įmonių dalis (20 iš 168) yra kooperatyvinio pobūdžio struktūros arba bendro žemės ūkio svarbos elektros bendrovės, kurių atveju sunkiau nustatyti, ar jas valdo valstybė.

- (130) Atsižvelgiant į tai, kad EDF pati paskirsto didžiąją dalį (apie 95 proc.) viso kiekio energijos, kuriai taikomi standartiniai tarifai, o didžioji dauguma kitų paskirstytojų patys yra kontroliuojami valstybės, Komisija mano, kad galima daryti išvadą, jog atitinkamos sumos, ar bent jau beveik jos visos, yra valstybės ištekliai.
- (131) Vietos paskirstymo įmonės dažniausiai iš EDF perka elektros energiją, kurią jos paskirsto taikydamos standartinį tarifą pagal sistemą, kurią savo ruožtu reglamentuoja valstybė. Tai vadinamieji elektros energijos pardavimo nenacionalizuotiems paskirstytojams tarifai. Pagal šią sistemą EDF yra įpareigota vietos paskirstymo įmonėms tiekti tokį elektros energijos kiekį, koks joms yra reikalingas, kad jos galėtų įvykdyti savo tiekimo išpareigojimus pagal standartinį tarifų sistemą tokia kaina, kuri leidžia elektros energiją parduoti standartiniu tarifu nepatiriant nuostolių. Vadinasi, jų siūlomi tarifai yra finansuojami iš EDF išteklių. Komisija mano, kad galiausia visų su standartiniais tarifais susijusių išteklių šaltinis – viešosios įmonės.
- (132) Komisija nepitaria Prancūzijos valdžios institucijų nuomonei, kad grįžimo tarifai nelemia jokių biudžetinių ar fiskalinių išteklių naudojimo, kad nesutrukdė EDF gauti teigiamų rezultatų ir kad standartiniai ir grįžimo tarifai (tiesiogiai paremti standartiniais tarifais), kurie atspindi pagrindines elektros energijos rinkos sąlygas ir EDF produkcijos parko sąnaudas, užtikrina tinkamą elektros energijos pardavimo kainos lygį ir todėl negali būti laikomi EDF uždarbio trūkumu. Akivaizdu, kad, be standartinį tarifų EDF klientams, kuriems šie tarifai taikomi, taikomos kainos yra linkusios priartėti prie aukščiausių rinkose stebėtų kainų nuo 2004 m., todėl EDF ir vietos paskirstymo įmonių uždarbio trūkumas atitinka Prancūzijos valstybės arba valdžios institucijų, kurios jas valdo, uždarbio trūkumą.
- (133) Todėl standartiniai tarifai yra finansuojami iš valstybės išteklių ir yra priskirtini valstybei.
- Dėl grįžimo tarifų*
- (134) Grįžimo tarifai yra finansuojami iš dviejų valstybės nustatytų mokesčių, kaip išdėstyta 35 ir 36 konstatuojamose dalyse.
- (135) Pagal nuolatinę Komisijos praktiką⁽¹⁾, kuri grindžiama Teisingumo Teismo praktika šiuo klausimu⁽²⁾, pajamos iš tokio pobūdžio mokesčių yra valstybės ištekliai, kai kartu tenkinamos tokios trys sąlygos:
- a) mokesčius turi būti nustačiusi valstybė: šiuo atveju taip ir yra, nes abu mokesčiai įvesti Įsakymu Nr. 2000-108;
- b) pajamos iš mokesčių turi būti mokamos valstybės nustatytai įstaigai: šiuo atveju tai yra CDC (*Caisse des dépôts et consignations*);
- c) mokesčių pajamos turi būti naudojamos tam tikrų įmonių naudai pagal valstybės nustatytas taisykles: taip yra ir šiuo atveju, kadangi mokesčių pajamos naudojamos pagal Įstatymą Nr. 2000-108, kad tuo galiausia pasinaudotų valstybės nustatytų kategorijų vartotojai taip, kaip nustatyta valstybės.
- (136) Po sprendimo byloje *Preussen Elektra*, kuriuo remiasi Prancūzijos valdžios institucijos, remdamasi savo sprendimų praktiką elektros energijos tarifų klausimais, Komisija turėjo išnagrinėti, ar būta valstybės nustatyto dydžio mokesčių ir jos įvestų mokesčių, kuriais finansuojamas šių tarifų taikymas. Atsižvelgdama į tai, kad egzistuoja vieša kontrolės įstaiga, per kurią juda lėšos, Komisija galėjo padaryti išvadą, kad tam tikrais atvejais egzistavo valstybės ištekliai pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį⁽³⁾, arba, priešingai, tokių išteklių nebuvo dėl to, kad nagrinėjamos sumos nejudėjo per jokią valstybės įsteigtą ar valdomą fondą⁽⁴⁾.
- (137) Šiuo konkrečiu atveju Komisija, atsižvelgdama į ankstesnę savo praktiką, mano priešingai – kad grįžimo tarifų veikimo mechanizmas, kurių taisyklės yra nustačiusi valstybė, yra glaudžiai susijusi su viešųjų išteklių naudojimu. Mokestis už viešąją elektros energijos teikimo paslaugą gali būti iš esmės sutapatintas su valstybės nustatytu mokesčiu, judančiu per CDC, kuri yra reguliuotojo kontroliuojama viešoji įstaiga.
- (138) Todėl grįžimo tarifai yra finansuojami iš valstybės išteklių.
- Poveikis konkurencijai ir valstybių narių tarpusavio prekybai*
- (139) Standartiniai tarifai ir grįžimo tarifai yra pagalbos teikimo tvarka, taikoma visiems ekonomikos sektoriams Prancūzijoje, su vienintele sąlyga, kad jie vartotų elektros energiją. Šie tarifai taikomi tūkstančiams pramonės ir paslaugų sektoriaus įmonių Prancūzijoje, kurios veikia

(¹) Žr., pvz., Komisijos sprendimą dėl valstybės pagalbos N 161/04 „Per didelės sąnaudos Portugalijoje“ (OL C 250, 2005 10 8, p. 9) arba neseniai Komisijos priimtą sprendimą byloje C 24/09 (ex N 446/08) „Valstybės pagalba daug energijos naudojančioms verslo įmonėms pagal Austrijos ekologiškos elektros energijos įstatymą“ (OL L 235, 2011 9 10, p. 42).

(²) 1974 m. liepos 2 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Italija prieš Komisiją*, C-173/73, Rink. p. 709, ir 1977 m. kovo 22 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Steinike prieš Vokietijos Federacinę Respubliką*, C-78-76, Rink. p. 595.

(³) 2002 m. sausio 15 d. Komisijos sprendimai N 826/01 „Airija – Alternatyvios energijos reikalavimai“, I-IV sk., ir N 553/01 „Atsinaujinančioji energija“ (OL C 59, 2002 3 6).

(⁴) 2002 m. vasario 27 d. Sprendimas byloje N 661/99 „Jungtinė Karalystė – Parafiskalinis mokestis“ (OL C 45, 2002 2 19). Perviršinės sąnaudos, kurias lėmė įpareigojimas pirkti elektros energiją iš atsinaujinančiųjų šaltinių, buvo padengiamos iš parafiskalinio mokesčio (angl. *Competitive Transition Charge*), kurį vartotojai mokėjo pagal suvartotą kiekį ir kurio dydį, atsižvelgiant į perviršinės sąnaudas, nustatė viešasis reguliuotojas. Sumoms administruoti nebuvo paskirta viešoji įstaiga (OL C 113, 2002 5 14).

visiškai konkurencijai atviruose vidaus rinkos sektoriuose, kuriems nėra suteiktos išskirtinės teisės arba taikomi valstybių narių tarpusavio prekybos apribojimai.

- (140) Komisija savo sprendimuose dėl procedūros pradėjimo ir išplėtimo jau pažymėjo, kad, jos nuomone, nagrinėjamos tvarkos poveikis konkurencijai ir prekybai tarp valstybių narių yra akivaizdus, nes ekonominė veikla, kuria užsiima vartotojai, kuriems taikomi standartiniai tarifai ir grįžimo tarifai, yra susijusi su valstybių narių tarpusavio prekyba.

Išvados dėl valstybės pagalbos buvimo

- (141) Komisija daro išvadą, kad standartiniai „geltonieji“ ir „žalieji“ tarifai bei „geltonieji“ ir „žalieji“ grįžimo tarifai yra valstybės pagalba operatoriams, kuriems jie yra taikomi, pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį.

VII. PAGALBOS TEISĖTUMAS IR JOS VERTINIMAS KAIP NAUJOS

- (142) Apie nė vieną iš dviejų tarifų sistemų, kurioms taikyta ši procedūra, prieš jas pradėdant taikyti Komisijai nebuvo pranešta, kaip numatyta pagal SESV 108 straipsnio 3 dalį.
- (143) Nors standartiniai reguliuojami tarifai pradėti taikyti 1945 m. (tai reiškia – prieš EB sutartį), tuo pačiu metu, kai įsteigta EDF, ir jie taikyti per visą elektros energijos monopolio egzistavimo Prancūzijoje laikotarpį, vis dėlto jie yra nauja pagalba, o ne pagalba, egzistavusi prieš Sutartis. Konkretūs sprendimai, kuriais buvo keičiamos absoliučios ir santykinės standartinių tarifų vertės, palyginti su kitais tarifais, buvo priimami periodiškai – kasmet. Be to, metiniai sprendimai dėl jų lygio nustatymo turi tam tikrą diskrecinį pobūdį ir nebuvo priimami vadovaujantis prieš EB sutartį egzistavusiomis taisyklėmis. Nors bendri reguliuojamų tarifų nustatymo principai, išdėstyti 21 konstatuojamojoje dalyje, buvo pateikti galiojusiuose įstatymuose ar kituose teisės aktuose, kurie bet kuriuo atveju yra vėlesni už EB sutartį, viena po kitos CRE nuomonės, išdėstytos 112–114 konstatuojamosiose dalyse, rodo, kad metiniai sprendimai dėl tarifų lygio nustatymo nebūtinai sekė elektros energijos tiekimo sąnaudų padengimo logika.
- (144) Iš to seka, kad abi tarifų sistemos, kurioms taikoma ši procedūra, pradėtos taikyti be išankstinio pranešimo, yra neteisėtos.

VIII. PRIEMONIŲ VERTINIMAS. PAGALBOS SUDERINAMUMAS

- (145) Sprendime dėl procedūros pradėjimo Komisija padarė išvadą, kad SESV 107 straipsnio 2 dalis ir 3 dalies a, b ir d punktai šiuo konkrečiu atveju negalioja.

- (146) Be to, Komisija ir toliau laikosi nuomonės, kad SESV 106 straipsnio 2 dalis dėl bendros ekonominės svarbos paslaugų negali galioti, priešingai, nei nurodė tam tikros suinteresuotosios šalys. Pagal 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinančios Direktyvą 2003/54/EB⁽¹⁾, 3 straipsnio 2 dalį teikti bendros ekonominės svarbos paslaugas įpareigojamos tik elektros energijos sektoriui priklausančios įmonės. Šiuo konkrečiu atveju pagalbos gavėjai yra ne elektros energijos sektoriui priklausančios įmonės, o įmonės vartotojos, kurios jokių atžvilgiu neteikia bendros ekonominės svarbos paslaugos.

- (147) Vienintelis nagrinėjamos pagalbos suderinamumo su vidaus rinka pagrindas galėtų būti SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktas, kuriame numatyta, kad „Vidaus rinkai neprieštaraujanti gali būti laikoma (...) pagalba, skirta tam tikros ekonominės veiklos rūšių arba tam tikrų ekonomikos sričių plėtrai skatinti, jei ji netrikdo prekybos sąlygų taip, kad prieštarautų bendram interesui (...)“.

- (148) Sprendimuose dėl procedūros pradėjimo ir išplėtimo Komisija nurodė, kad nagrinėjama pagalba negali būti leidžiama pagal gaires ir taisykles, kuriose aiškinamas SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktas. Faktai rodo, kad pagal šią procedūrą nagrinėtos pagalbos priemonės yra susijusios su reguliuojamų tarifų nuostatomis, kurie neturi precedentų ankstesnėje Komisijos praktikoje. Jie taikomi tūkstančiams įmonių ir yra tapatinimi su pagalbos tvarka, nieko bendro neturinčia su tvarka, kuri taikoma pagal taisykles, išplaukiančias iš jos individualių sprendimų praktikos ar įtvirtintos konkrečiose priemonėse ar taisyklėse. Reikia pažymėti, kad kalbant apie sritis, kurios nėra aptartos įvairiose išsamiose aktuose, kuriose nustatyta, kaip vertinti pagalbos suderinamumą, negalima atmeti, kad pagalba gali tenkinti SESV 107 straipsnio 3 dalies c punkte nustatytas sąlygas.

- (149) Tokiomis aplinkybėmis dera išnagrinėti, atsižvelgiant, be kita ko, į Prancūzijos priimtus išpareigojimus vykdančią šią procedūrą, ar valstybės pagalba, kuriai taikoma ši procedūra, turi bendros svarbos tikslą, ar ji yra būtina, norint ištaisyti rinkos trūkumus ir ar šiuo tikslu ji yra proporcinga ir neiškreipia prekybos taip, kad būtų pakenkta bendrajam interesui.

⁽¹⁾ OL L 211, 2009 8 14, p. 55. 3 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad: „Visiškai atsižvelgdamos į atitinkamas Sutarties nuostatas, visų pirma į jos 86 straipsnį, valstybės narės elektros energijos sektoriuje veikiančioms įmonėms gali nustatyti įpareigojimus teikti bendros ekonominės svarbos viešąsias paslaugas, kurie gali būti susiję su saugumu, įskaitant tiekimo saugumą, reguliarumą, kokybę ir kainą, bei su aplinkos apsauga, įskaitant energijos vartojimo efektyvumą, energiją iš atsinaujinančių išteklių ir klimato apsaugą. Tokie įpareigojimai turi būti aiškiai apibrėžti, skaidrūs, nediskriminaciniai, patikrinami ir turi užtikrinti Bendrijos elektros energijos įmonėms vienodas galimybes teikti paslaugas nacionaliniams vartotojams.“

Bendros svarbos tikslas

- (150) Visiško elektros energijos rinkų liberalizavimo sėkmė yra bendro intereso tikslas, kurį akcentuoja Sąjungos institucijos savo veikloje ir atitinkamose kompetencijos srityse.
- (151) Komisija, remdamasi SESV 107 straipsnio 3 dalimi, pripažino laikinos valstybės pagalbos pagrįstumą, kuria siekiama ar kurios pasekmė – prisidėti prie veiksmingo elektros energijos rinkos liberalizavimo ir jį palengvinti tuo atveju, kai pasirodo, kad vien rinkos jėgų nepakanka šiam tikslui pasiekti, įskaitant tuos atvejus, kai šios priemonės gali būti susijusios su rinkos senbuviais, turinčiais privilegijuotą padėtį savo nacionalinėje rinkoje⁽¹⁾. Taip pat dera patikrinti, ar nagrinėjama pagalba gali prisidėti prie veiksmingos šio liberalizavimo sėkmės, kurios galutiniai gavėjai privalo būti elektros energijos vartotojai.
- (152) 2012 m. sausio 12 d. Prancūzijos valdžios institucijos įsipareigojo 2015 m. nutraukti reguliuojamų tarifų taikymą, o grįžimo tarifai jau buvo panaikinti 2011 m. liepos mėn. Kadangi jos pobūdis yra laikinas ir dabar jau apribotas laiko požiūriu, valstybės pagalba gali palengvinti laipsnišką perėjimą iš tiesių konkurencingos rinkos link priimtiniomis laikomomis sąlygomis, atsižvelgiant į situaciją, vyravusią Prancūzijoje prieš liberalizaciją ir, atsižvelgiant į visas konkrečias aplinkybes, prisidėti prie bendros svarbos tikslo.

Rinkos trūkumas. Pagalbos būtinybė

- (153) Reguluojami tarifai buvo taikomi per visą elektros energijos gamybos, tiekimo ir paskirstymo monopolio Prancūzijoje laikotarpį. Jų buvimas ir jų tolesnis taikymas po visiško elektros energijos rinkos liberalizavimo, įvykusio

2004 m. sausio 1 d., ne namų ūkio vartotojams ir 2007 m. sausio 1 d. visiems vartotojams atitinka vartotojų, susidūrusių su vieno tiekėjo dominavimu, apsaugos logiką. Nors taip yra palaipsniui panaikinamas EDF monopolio Prancūzijoje laikotarpio palikimas, reguliuojamų tarifų struktūra ir jų lygiu toliau siekiama išvengti to, kad EDF gautų išskirtinį pranašumą naudodama perdėtų tarifų nustatymą kaip operatorius, kuris gali išsaugoti reikšmingą mažmeninės rinkos dalį gana ilgu laikotarpiu po rinkos liberalizavimo. Vis dėlto tai, kad Prancūzijos valdžios institucijos užkirto kelią galimam perdėtam EDF tarifų nustatymui, lėmė pagalbą Prancūzijos elektros energijos vartotojams.

- (154) Iš tiesių dėl ypatingos Prancūzijos rinkos struktūros, išdėstytos 48–52 konstatuojamosiose dalyse, EDF liberalizavimo laikotarpiu turėjo beveik visišką monopolį, kuris jam teikė visišką laisvę nustatyti mažmenines kainas Prancūzijos elektros energijos rinkoje. Šiuo konkrečiu atveju kainų nustatymo laisvės apribojimas, išlaikant reguliavimo priemones, *ex ante* gali pasirodyti pateisinamas dėl Prancūzijos rinkos padėties ir jos pobūdžio.
- (155) Atsižvelgiant į konkurencinio pranašumo, kurį suteikė ir tebetiekia šiai įmonei jos elektrobranduolinio parko gamybos eksploatavimas, nuodugniau išdėstytas 48–50 konstatuojamosiose dalyse, aspektą ir išskirtinį pobūdį, būtų neprasminga tikėtis, kad vien konkurencinis naujų rinkos dalyvių atsiradimas leistų sudaryti geriausias konkurencijos sąlygas teikiant elektros energijos teikimo paslaugas. Be kitų struktūrinių priemonių, vienintelė *ex post* galimų kainų nesąžiningo elgesio kontrolė nebūtų pakankama, kad būtų užtikrintas optimalus veikimas, įskaitant naujų konkurentų įžengimą į rinką. Priešingai, visiška laisvė nustatyti tarifus galėtų įtvirtinti ypatingą EDF padėtį, kuri turėtų pakankamų finansinių išteklių pašalinti savo konkurentus arba išlaikyti pelną, kuri jai leistų didinti ir diversifikuoti savo gamybos priemones tiek Prancūzijoje, tiek kitur vidaus rinkoje.

⁽¹⁾ 2001 m. komunikate dėl valstybės pagalbos, susijusios su per didelėmis sąnaudomis, tyrimo metodika (priimta 2001 m. liepos 26 d. ir valstybėms narėms pranešta 2001 m. rugpjūčio 6 d. rašte SG SG (2001) D/290869) Komisija nurodo:

„Palaipsnis perėjimas iš labai apribotos konkurencijos į tikrąją konkurenciją Europos lygmeniu turi vykti priimtiniomis ekonominėmis sąlygomis atsižvelgiant į konkrečias elektros energetikos pramonės ypatybes.

Valstybės pagalba, atitinkanti šiame komunikate apibrėžtas reikalavimus atitinkančias per dideles sąnaudas, yra skirta elektros energijos įmonių perėjimui į konkurencingą elektros energijos rinką palengvinti. Komisija gali palankiai vertinti tokią pagalbą, jeigu konkurencijos iškraipymą atsveria pagalbos indėlis siekiant Bendrijos tikslo, kurio rinkos jėgos negalėtų pasiekti. Iš tikrųjų konkurencijos iškraipymas, atsirandantis dėl pagalbos, skiriamos elektros energijos įmonių perėjimui iš labai uždaros rinkos į iš dalies liberalizuotą rinką palengvinti, negali prieštarauti bendram interesui, kai jis yra ribotos trukmės ir poveikio, nes elektros energijos rinkos liberalizavimas yra svarbus bendrai rinkai pagal sutarties 2 straipsnį ir 3 straipsnio 1 dalies t punktą ir prisideda prie vidaus rinkos kūrimo.“

- (156) Be to, šis rinkos trūkumas turi būti taip pat analizuojamas iš pagalbos gavėjų požiūrio taško. Daugybė įmonių, visų pirma – pačios stambiausios vartotojos, priėmė sprendimą, ypač investicijų į sunkiąją įrangą klausimu, remdamosi numatomomis elektros energijos sąnaudomis, susietomis su reguliuojamais tarifais, iš esmės atspindinčiais vidutinės branduolinių elektrinių sąnaudas, o ne svyruojančiomis kainomis, kurios priklauso nuo iškastinio kuro ir CO₂ kainų, kurios nuo šiol plačiai nulemia kainų formavimąsi laisvojoje rinkoje. Šiurkštus perėjimas nuo vienos kainų sistemos prie kitos, lemiančios dar ir akivaizdų vidutinį padidėjimą, galėtų sukelti didelių sunkumų daugybei įmonių, kurių kapitalas,

įtvirtintas elektros energiją vartojančiuose įrenginiuose, yra ne itin lankstus trumpuoju laikotarpiu. Taip pat aiškiai laike apribotas pereinamasis laikotarpis atrodo adekvatus.

- (157) Todėl pagalba, kurią nulemia tarifai, dėl kurių taikoma ši procedūra, šiuo konkrečiu atveju gali būti laikoma būtina, siekiant ištaisyti šį rinkos trūkumą. Pasiūlymo diversifikacijos nauda, kylanti iš elektros energijos rinkos Prancūzijoje reformos, susijusi su pagalbos gavėjų veikla, leistų nustatyti šių naudos gavėjų kapitalą priderinti prie rinkos kainų, mažiau iškreiptų dėl EDF dominavimo rinkoje, pagerinant sąlygas vystyti ekonominę veiklą, kaip siekiama SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktu.

Pagalbos proporcingumas

- (158) Remiantis tuo pačiu teisiniu pagrindu, tam tikromis sąlygomis, tarp kurių pirmiausia – pagalbos apribojimas laike, veiklos pagalba, sumažinanti einamąsias energijos išlaidas jų gavėjams, be realaus skatinamojo poveikio, laikoma suderinama su vidaus rinka tais atvejais, kai sumažinamos fiskalinės išlaidos, prisidedančios prie šių sąnaudų, kai dėl pagalbos nebuvimo gali iš esmės padidėti atitinkamų sektorių produkcijos sąnaudos⁽¹⁾.
- (159) Ir standartinių tarifų, ir grįžimo tarifų sistema laikotarpiu, kurį apima ši procedūra, nuolat didėjo, įskaitant ir tada, kai rinkos kainos nuo 2009 m. mažėjo. Kaip parodo CRE svarstymai, išdėstyti 113 ir 114 konstatuojamosiose dalyse, šis bendras judėjimas didėjimo linkme, be kita ko, nuo 2009 m. labiau prisidėjo prie to, kad sumažėtų vartojimo objektų, kuriems taikomas didesnis pranašumas, palyginti su rinkos kainomis.
- (160) Remiantis raštais, kuriais buvo apsikeista 2009 m. rugsėjo 15 d., perėjimas bus laipsniškas ir truks iki 2015 m. Be to, Prancūzijos išpareigojimai, susiję su reguliuojamos prieigos prie egzistuojančių elektrinių gaminamos branduolinės energijos kainos išaldymu 2012 m. ir 2013 m., kainos nustatymu pagal parametrus, nustatytus Įstatymu Nr. 2010-1488 dėl naujo elektros energijos organizavimo, bei reguliuojamų tarifų augimas kiekvienais metais iki 2015 m., o po to jų panaikinimas leidžia užtikrinti, kad pakankamai ilgai bus toliau siekiama konvergencijos su rinkos kainomis arba, bet kuriuo atveju, jų nuolatinio augimo.
- (161) Sistema, užtikrinanti progresyvų ir nuolatinį tarifų augimą, o vėliau – jų panaikinimą, palengvina perėjimą prie rinkos kainų pagal sistemą, pagal kurią jos trūkumai buvo ištaisyti laikantis nuostatos, įvestos teisiniu keliu, kuri palankiai prisideda prie veiksmingos konkurencijos,

galint naudotis EDF eksploatacinio parko tiekimo galimybėmis. Pagalba, kurios dydis laipsniškai mažėja, leidžianti įmonėms gavėjoms pritaikyti savo gamybos įrankius atsižvelgiant į kainas, atsiradusias dėl pagal naujas rinkos sąlygas reguliuojamų tarifų, gali būti laikomas proporcinga.

- (162) Šiomis aplinkybėmis Komisija daro išvadą, kad pagalba, atsiradusi dėl tarifų, kurie nagrinėjami pagal šią procedūrą, yra proporcinga.

Įtakos prekybai mastas, prieštaraujantis bendrajam interesui

- (163) Nagrinėjamos priemonės yra aktualios tūkstančiams elektros energijos objektų, o per juos – tūkstančiams gavėjų, kuriems elektros energija tiekama standartiniais ir grįžimo tarifais, atsižvelgiant į perėjimo visiškai liberalizuotos rinkos link kontekstą. Nors ji yra selektyvi pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį ir nors ji skirta tik elektros energiją vartojančioms įmonėms, pagalba, nagrinėjama pagal šią procedūrą, nėra visiškai orientuota į konkrečius gavėjus ar konkrečius ekonomikos sektorius. Priemonės, menkai orientuotos į gavėjų kategorijas, kurios nagrinėjamos šiuo atveju, gali būti mažiau restriktyvios konkurencijos atžvilgiu, nei labai selektyvios priemonės.
- (164) Komisija, be kita ko, mano, kad sąlygų, nurodytų Komisijai ir Prancūzijai keičiantis raštais 2009 m. rugsėjo mėn. ir 2012 m. sausio mėn., buvo laikomasi. Du esminiai punktai, t. y. nuodugnios elektros energijos rinkos Prancūzijoje reformos taikymas, pirmiausia suteikiant reguliuojamą prieigą prie egzistuojančių elektrinių gaminamos branduolinės energijos EDF konkurentams, ir „žaliųjų“ bei „geltonųjų“ reguliuojamų tarifų nutraukimas, yra įtvirtinti Įstatyme Nr. 2010-1488.
- (165) Iš Komisijos nesenos sprendimų priėmimo praktikos energetikos srityje išryškėja, kad, remdamasi teisiniu pagrindu, kurį suteikia SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktas, Komisija gali atsižvelgti į naudą, susijusią su konkurencijos pagerėjimu skirtingose rinkose nei tos, kurioje veiklą vykdo pagalbos gavėjai, kad priimtų sprendimą dėl jos suderinamumo⁽²⁾. Šiuo konkrečiu atveju dera atsižvelgti į numatomą naudą elektros energijos tiekimo rinkoje, atsiradusią dėl Prancūzijos prisiimtų išpareigojimų vykdant šią procedūrą.
- (166) Pirmieji elektros energijos pirkimo langelių per reguliuojamą prieigą prie egzistuojančių elektrinių gaminamos branduolinės energijos rezultatai rodo, kad paklausa siekia arti 60 TWh. Iš viso 32 alternatyvieji tiekėjai pasinaudojo reguliuojama prieiga prie egzistuojančių elektrinių gaminamos branduolinės energijos ir jų prašymai buvo patenkinti visa apimtimi. Atsižvelgiant į struktūrinius elektros energijos tiekimo rinkos Prancūzijoje

⁽¹⁾ Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai Bendrijos gairės (OL C 82, 2008 4 1, p. 1), IV sk., 153-154 punktai.

⁽²⁾ SA.31953 (11/N) „Suskystintų dujų terminalo statyba Swinoujsciū“ (OL C 361, 2011 12 10), SA30980 (11/N) „Jungties ir tarpvalstybinės elektros perdavimo tinklų tarp Lenkijos ir Lietuvos tiesimas“ (OL C 79, 2011 3 12), SA.29870 (N 660/09) „PGNiG suteikta pagalba požeminiams dujų saugojimui“ (OL C 213, 2010 8 6).

ypatumus, aprašytus 48–52 konstatuojamosiose dalyse, šie pirmieji rezultatai liudija laipsnišką atsivėrimą, kuris sudaro sąlygas konkurencijai, kuri nebūtų galėjusi plėtotis be Prancūzijos pasirašytų įsipareigojimų dėl prieigos prie egzistuojančių elektrinių gaminamos branduolinės energijos, kurios kiekis gali siekti iki maždaug 25 proc. EDF produkcijos. Joks alternatyvus tiekėjas nebūtų galėjęs turėti tokio paties masto gamybos priemonių per tokį trumpą laikotarpį kaip istorinis operatorius. Papildomas Prancūzijos įsipareigojimas dėl reguliuojamos prieigos prie egzistuojančių elektrinių gaminamos branduolinės energijos kainų išaldymo iki tol, kol įsigalios dekretas, kuriuo nustatomas šių kainų apskaičiavimo metodas, ir, vadinasi, numatomas sumažinimas realiais dydžiais, turėtų paspartinti šį judėjimą konkurencingesnės rinkos link. Kadangi kalbama apie vėlesnį laikotarpį, kaip buvo nurodyta už konkurenciją ir energetiką atsakingų Komisijos narių 2009 m. rugsėjo 15 d. rašte, techninės priemonės, numatytos šiai reguliuojamai rinkai, būtų lemtingos daugeliu atžvilgių. Nuo šiol galima numatyti, kad priemonė, pagal kurią bus nustatytas apskaičiavimo metodas reguliuojamos prieigos kainų nustatymui, bus pateiktas Komisijai projekto stadijoje, kad jis būtų iš anksto patvirtintas. Šiuo atžvilgiu Komisija pirmiausia patikrins, ar atitinkamas metodas yra objektyvus, ar jis remiasi bendrai pripažintais ir nustatytais apskaitos principais ir leidžia nustatyti kainas, padedančias vystyti veiksmingą konkurenciją rinkoje.

- (167) Komisija mano, kad reforma, pradėta Įstatymu Nr. 2010-1488, turės palankų poveikį Europos vidaus rinkai, nes ji palanki naujų konkurentų atėjimui ir leidžia išlaikyti tuos, kurie joje jau veikia. Reguluojama prieiga prie egzistuojančių elektrinių gaminamos branduolinės energijos, kurios riba yra nemaža ir siekia 100 TWh, turėtų prisidėti, kartu su laipsnišku rinkų Europos Sąjungos viduje susiejimu ir tarpusavio ryšių vystymu, prie konkurencijos, lemiančios poveikį kainoms Prancūzijoje ir kitose valstybėse narėse, plėtotės.
- (168) Apibendrinant galima pasakyti, kad nauda elektros energijos tiekimo rinkai, kurios sėkmingas liberalizavimas yra vienas iš Sąjungos vidaus rinkos prioritetų, atsveria neigiamą poveikį konkurencijai ir valstybių narių tarpusavio prekybai, tačiau jis yra nedidelis, atsižvelgiant į ne itin selektyvų priemonės, įvardytos 101–106 ir 139–140 konstatuojamosiose dalyse, pobūdį. Dėl to valstybės pagalba, įtvirtinta standartiniuose ir grįžimo tarifuose, nekenkia prekybai taip, kad pakenktų Sąjungos bendram interesui, ir dėl to atitinka kriterijų, numatytą SESV 107 straipsnio 3 dalies c punkte.

IX. IŠVADOS

Komisija konstatuoja, kad Prancūzija neteisėtai teikė nagrinėtą pagalbą ir taip pažeidė SESV 108 straipsnio 3 dalį. Vis dėlto atsižvelgiant į tai, kad ši pagalba buvo pereinamojo pobūdžio, susijusi su elektros energijos rinkos Prancūzijoje liberalizavimu, ir į tai, kad ji teikiama kartu įsipareigojus vykdyti nuodugną konkurencijos sąlygų Prancūzijos elektros energijos tiekimo rinkoje reformą, Komisija mano, kad ji nekenkia ir nekenkia

prekybai taip, kad prieštarautų bendram interesui pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą, su sąlyga, kad būtų laikomasi 1–4 straipsniuose nustatytų sąlygų,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Pagalba, kurią Prancūzija teikė stambiams ir vidutiniams vartotojams, jiems taikydama reguliuojamus elektros energijos pardavimo tarifus (vadinamuosius „žaliuosius“ ir „geltonuosius“ tarifus) ir reguliuojamus laikinus prisitaikymo prie rinkos tarifus, yra suderinama su 2 straipsnyje nustatytais vidaus rinkos sąlygomis.

2 straipsnis

Prancūzija taiko reguliuojamos prieigos prie egzistuojančių elektrinių gaminamos branduolinės energijos priemonę, kurios tikslas – įpareigoti įmonę „Electricité de France“ iki 2025 m. gruodžio 31 d. savo konkurentams elektros energijos mažmeninėje rinkoje parduoti dalį (ne daugiau kaip 100 TWh) savo pagamintos branduolinės elektros energijos reguliuojama kaina. Reguluojamos prieigos prie egzistuojančių elektrinių gaminamos branduolinės energijos kaina yra iš naujo nagrinėjama kiekvienais metais ir atspindi ekonomines elektros energijos gamybos sąlygas tol, kol ši priemonė galioja. Reguluojamos prieigos prie egzistuojančių elektrinių gaminamos branduolinės energijos kainų lygis negali viršyti 42 EUR/MWh ir nekinta tol, kol įsigalioja priemonė, kuria nustatomas jos apskaičiavimo metodas. Ši priemonė pateikiama Komisijai projekto etapu, kad būtų iš anksto patvirtinta.

Prancūzija nutraukia visą valstybės pagalbą, teikiamą stambiams ir vidutiniams vartotojams taikant reguliuojamus laikinus prisitaikymo prie rinkos tarifus, ir netaiko panašią priemonių.

Sprendimai, kuriuos Prancūzija priims po 2012 m. vasaros dėl elektros energijos pardavimo reguliuojamų tarifų, leis laipsniškai sumažinti, palyginti su 2012 m., ir vėliau – kiekvienais metais, palyginti su ankstesniaisiais, skirtumą tarp sąnaudų sumos ir reguliuojamo tarifo.

Prancūzija nutraukia visą valstybės pagalbą, kylančią iš reguliuojamų elektros energijos pardavimo tarifų stambiams ir vidutiniams vartotojams, ne vėliau kaip 2015 m. gruodžio 31 d. ir netaiko panašią priemonių.

3 straipsnis

Prancūzija per du mėnesius nuo pranešimo apie šį sprendimą informuoja Komisiją apie priimtas ar numatytas priemones, kad šio sprendimo būtų laikomasi.

4 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Prancūzijos Respublikai.

Priimta Briuselyje 2012 m. birželio 12 d.

Komisijos vardu
Joaquín ALMUNIA
Pirmininko pavaduotojas
